

KOMU KRAS?

Ali bo zakonski osnutek o ustanovitvi deželne kraške naravnega parka, ki ga je prejšnji teden odobrila 4. komisija deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine, potem tudi dejansko sprejet s strani deželne skupščine, seveda ne vemo. Kar je že zdaj jasno, je to, da osnutek verno odraža stanje duha in miselnost krogov, ki trenutno prevladujejo v tržaškem političnem življenju, saj je dobesedno pisan na kožo tržaški nacionalistični desnici.

Težnje slednje po absolutni prevladi na kraškem teritoriju (in posledično po odvzemu Krasa njegovi avtohtonim slovenskim prebivalcem) so v pristojni komisiji podprli tudi ostali predstavniki desne sredine na deželni ravni, čeprav se lahko tudi vprašamo, koliko so bili o tem prepričani.

Dogodek je namreč izzval polemično reakcijo ne samo s strani levosredinskega predsednika goriške pokrajine Giorgia Brandolina, ampak tudi s strani predsednikov pokrajin Videm in Pordenon, ki pripadajo desni sredini. Tudi na tiskovni konferenci predsednika 4. komisije deželnega sveta, svetovalec Molinara, prejšnji četrtek, se je človeku zdelo, da slednji zagovarja zakonski osnutek bolj iz uradne dolžnosti kot pa iz prepričanja.

Zato so v prejšnjih dneh mnogi opazovalci menili, da deželni svet tega osnutka ne bo sprejel in da je celotno dogajanje okoli načrta za ustanovitev kraškega parka samo predvolilni manevar desne sredine za pridobivanje soglasja med protislovenskimi krogi na Tržaškem.

Je pa tudi možno, da deželna skupščina osnutek naposled vendarle odobri. V tem primeru bi bilo v celoti zadoščeno težnjam tržaške desnice, da se popolnoma polasti Krasa. Tak razplet bi predstavljal kronanje operacije, ki je svoj prvi veliki uspeh doživela konec prejšnjega leta z ukinitvijo Kraške gorske skupnosti. Zakonski osnutek namreč podeljuje tržaški pokrajinski upravi izrazito prednostno vlogo, kar se tiče ustanavljanja in upravljanja parka, pri čemer je desnosredinska večina šla celo tako daleč, da je v okvir pristojnosti tržaške pokrajine dala celo tisti del parka, ki bi se nahajal na ozemlju goriške pokrajine, pa čeprav pobudniki zakona zagotavljajo, da je to prvenstvo le simbolično.

Ne glede na bodoče razplete v zvezi s tem dogajanjem, bi bilo dobro čimprej oblikovati skupno strategijo, usmerjeno v zagotavljanje prvenstvene vloge pri upravljanju parka tistim osebkom in dejavnikom, ki so na Krasu zgodovinsko prisotni. To predvsem zaradi tega, ker so se v zadnjih dneh s strani leve sredine slišale tudi trditve, po katerih morajo občine (se pravi zopet javne uprave) absolutno imeti osrednjo vlogo pri upravljanju parka.

Rečeno tako, bi predstavniki srenj in jusov ter ostalih lastnikov in kmetovalcev (pa tudi krovni organizaciji Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno gospodarske zveze) lahko kaj pripomnili k temu, saj je v odnosih med posameznimi občinami ter agrarnimi skupnostmi in drugimi osebki še vedno marsikaj nedorečenega okoli lastništva in upravljanja nezanimarljive količine kraškega ozemlja. Z nekoliko dobre volje pa so ta vprašanja lahko rešljiva v obojestransko korist.

IVAN ŽERJAL

PRIJATELJSKO SREČANJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V PREČNIKU

"ZA SKUPEN POLITIČEN NASTOP SLOVENCEV!"

JURIJ PALJK

Stranka Slovenska skupnost je v petek, 24. januarja, v Prečniku na Krasu v občini Devin-Nabrežina pri Trstu priredila že tradicionalno prijateljsko srečanje ob začetku novega leta, ki velja za prvo večje srečanje predstavnikov slovenskega in italijanskega političnega sveta Furlanije-Juljske krajine.

Srečanje je dejansko pomenilo pregled lanskoletnega dela stranke Slovenske skupnosti in med drugim tudi važno predstavitev kandidata leve sredine Riccarda Illyja slovenskim volivcem.

Med številnimi uglednimi gosti večera so Republiko Slovenijo (RS) zastopali državni

panov z obeh strani državne meje in med njimi goriškega župana Vittoria Brancatija ter niz drugih uglednih predstavnikov političnega, javnega in kulturnega življenja iz F-Jk in Slovencev v Italiji.

Deželni predsednik SSK dr. Drago Štoka je v pozdravnih besedah predvsem poudaril trdno vztrajanje SSK kot edine politične stranke Slovencev v Italiji v boju za pravice narodne manjšine in izrecno izpostavil krivico, ki jo trpi slovenska manjšina v Italiji, ker nima zajamčenega zastopstva v deželnem svetu F-Jk. Prav tako je dr. Štoka izpostavil tudi namerno izločitev SSK iz deželnega sveta pred deseti leti in se pred letošnjimi deželnimi volitvami v F-Jk za

pripadnike slovenske manjšine pozval k skupnemu političnemu nastopanju in dejal, da so z Illyjem že dosegli dogovor, da bo Riccardo Illy zagotovo uvrstil na tako imenovano predsedniško kandidatsko listo ("listino") vsaj enega slovenskega predstavnika.

Dr. Damijan Terpin je tudi ostro kritiziral italijansko vladno, ki izvaja nad slovensko narodno manjšino stalen pritisk, saj ne izpolnjuje norm zaščitnega zakona, kar je za Italijo sramota, in je prav zato po njegovem odgovornost celotne manjšine na bližnjih volitvah še toliko večja, saj "nas k povezavi in sporazumu silijo skupni interes, volilni sistem in sama zdrava pamet." Deželni tajnik SSK je med svojim

sekretar RS in direktor Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Črtomir Špacapan, podsekretar na MZZ RS Jože Sušmelj, generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, konzulka RS v Trstu Lea Stančič, medtem ko bi med italijanskimi političnimi predstavniki omenili poslanca in kandidata leve sredine na deželnih volitvah v F-Jk Riccarda Illyja, senatorja Miloša Budina, evropskega poslanca Demetrija Volčiča, vrsto žu-

vzel za skupen nastop slovenskih volivcev, ki bi združeni zmogli v deželni svet F-Jk sami izvoliti svojega predstavnika.

Deželni tajnik SSK dr. Damijan Terpin je v svojem nagovoru podčrtal predvsem volilne uspehe SSK v Gorici in na Goriškem, kot se je tudi zavzel za zmago Riccarda Illyja in njegove levosredinske politične koalicije na prihodnjih deželnih volitvah v F-Jk. Med svojim izrazito političnim govorom je Terpin vse

govorom tudi izpostavil "veliko važnost domovine Slovence, matične države, na katero se mora manjšina opreti, če hoče preživeti."

O Sloveniji je Terpin dejal, "da je v desetih letih naredila epohalen napredek in je danes po kakovosti življenja, po gospodarskih kazalcih in ne nazadnje po stabilnosti državnih institucij prepričljivo na čelu seznama kandidatov za članstvo v EU."

STRAN 3

OB MESECU TISKA

ZA RESNIČNE VREDNOTE

Mesec januar, posvečen dobremu oz. katoliškemu tisku, se zaključuje. Naš list je že v začetku meseca obširno pisal o tem vprašanju. Naj sedaj ob koncu meseca še potegnemo črto o vsem tem.

Prav v Gorici je bilo že od nekdaj veliko zanimanja za tisk, zlasti med Slovenci. Imeli smo celo vrsto časopisov in revij, ki so goriške Slovence informirali in formirali, seveda vsak po svojem svetovnem nazoru. Če se le zaustavimo ob tisku, ki se je navdihoval ob krščanskih načelih, lahko imenujemo razne "glave". Pri tem seveda ne mislimo izključno na dnevni ali periodični tisk, ampak tudi na revije in publikacije nasploh. In prav na tem področju so bili Slovenci vedno v prvi vrsti. V osemdesetih letih devetnajstega stoletja je, recimo, v Gorici izhajala revija *Rimski katolik*, ki jo je izdal, urejeval in v glavnem vanjo pisal bogoslovni profesor dr. Anton Mahnič, kasnejši škof na Krku. Seveda je bilo to idejno zelo močno glasilo, tudi marsikdaj zelo polemično in verjetno za naš čas malo aktualno oz. vabljivo. Vendar je Mahnič v svojih tehtnih teološko-filozofskih razpravah sholastične smeri s primesjo krščanskega platonizma mnogo doprinesel k razčiščenju pojmov, pa tudi v širšo kulturno debato. Na Goriškem so mu v tem sledili razni drugi teologi in pisci, kot zlasti dr. Andrej Pavlica in drugi.

Naša glasila danes sicer v glavnem sledijo vsem tem vrednotam, vendar jih izražajo v sodobnem jeziku in slogu. Se se spomnimo na velike časnikarje in zagovornike teh načel v našem času. To so bili zlasti v povojnih letih msgr. dr. Mirko Brumat, msgr. Alojzij Novak, župnik Stanko Stanič, časnikar Polde Kemperle, še prej pa dr. Janko Kralj, dr. Anton Kacin ali pa duhovnik in poslanec Virgil Šček ter poslanec dr. Engelbert Besednjak. Še v novejšem času pa so tu odigrali veliko vlogo zlasti msgr. dr. Franc Močnik, msgr. Kazimir Humar in g. Jože Jurak.

STRAN 3

ANDREJ BRATUŽ

Intervju

Franc Saksida zbira poštne znamke in obrabljene telefonske kartice in tako pomaga slovenskim misijonarjem. (stran 3)

Svetnica

Zgodba Edith Stein, velike ženske našega časa. (stran 5)

Brulc v Gorici

Novogoriški župan Mirko Brulc na srečanju z Goričani. (stran 10)

02 Drago Legiša
AGNELIJEVA SMRT ZASENČILA POLITIKO

02 Alojz Tul
ODMEVI NA SPOR MED ITALIJANSKO UNIJO IN...

08 Ivan Žerjal
TRŽAŠKI ŽUPAN POSKRBEL ZA LEPO PRESENEČENJE

13 Marjan Drobež
MNOGO KORISTI OD VSTOPA V EU IN NATO

15 Andrej Černic
PTICA FENIKS SE JE PONOVO POVZPELA NA OLIMP

ODŠEL JE PRVI MOŽ FIAT-a

AGNELLIJEVA SMRT ZASENČILA POLITIKO

Smrt častnega predsednika FIAT-a, dosmrtnega senatorja Giannija Agnelli, je gotovo zasenčila politično in parlamentarno dogajanje v Italiji. Odvetnik Agnelli je umrl za rakom v petek, 24. 1. m., v svoji vili pri Torinu. V letošnjem marcu bi dopolnil 82 let starosti. Njegova smrt sovpadla z najhujšo krizo v vsej zgodovini znane italijanske avtomobilске družbe, ki ji je rajnik predsedoval kar tri desetletja (1966-1996). Pod njegovim vodstvom se je FIAT krepko uveljavil ne le na italijanskem, temveč tudi na svetovnem tržišču. Prvi znaki krize so se začeli kazati pred nekaj leti. Kriza se je stopnjevala in dosegla pred nekaj meseci višek, ko je padel sklep, naj se odpusti kakih osem tisoč delavcev in naj se nekateri obrati kratkoma zaprejo. Začele so se protestne manifestacije delavcev, nastopile so sindikalne organizacije in je bil s posredovanjem vlade končno dosežen sporazum, po katerem je bila za kakih 5 tisoč delavcev določena dopolnilna blagajna, FIAT-ovega obrata na Siciliji pa ne bodo zaprli. Vse to pa očitno ne pomeni, da se je kriza družbe Fiat rešila. To med drugim dokazuje dejstvo, da so se prav na dan smrti odvetnika Agnelli zbrali njegovi sorodniki, člani komanditne družbe, in sklenili, da bo družbo odsej vodil Giannijev 15 let mlajši brat Umberto.

Odvetnik Gianni Agnelli je bil domoljub in hkrati svetovljan ter demokrat in navdušen športnik. V svojem življenju se je srečal z najpomembnejšimi državniki, med drugimi tudi z jugoslovanskim predsednikom Titom, ki je nanj naredil, kot je sam povedal v televizijskem intervjuju, velik vtis. Ne gre pri tem pozabiti, da je FIAT zgradil v Kragujevcu v Srbiji tovarno avtomobilov "zastavo", kot je bila prej zgradila tudi tovarno avtomobilov v Sovjetski zvezi z imenom "Togliattigrad".

Kar zadeva politično dogajanje, je treba predvsem omeniti, da se je v poslanski zbornici prekinila razprava o zakonskem predlogu, po katerem

rem bi se obsojencem vsaj delno oprostila kazen. Takšno željo je bil izrazil sam papež Janez Pavel II., ko je 14. novembra lani obiskal rimski parlament, kar se je zgodilo prvič v vsej zgodovini italijanske države. Med razpravo v poslanski zbornici so si dobesedno "skočili v lase" poslanci Severne lige in Berlusconijevega gibanja Naprej Italija.

Medtem se zastruje spor med pravosodnim ministrom Castellijem (politično pripada Severni ligi) in sodniki. Minister je bil namreč odredil disciplinsko preiskavo zoper nekatere državne pravdnike, proti čemu pa so odločno nastopile stanovske organizacije sodnikov, češ da je v nevarnosti avtonomija sodnikov, kar pa je ena temeljnih postavk vsake demokratične države in kar je črno na belem napisano tudi v ustavi italijanske republike. O tem kočljivem vprašanju je že nekajkrat spregovoril tudi predsednik republike Ciampi.

Naj še omenimo, da je o gospodarskem in socialnem stanju v državi pred dnevi spregovoril tudi guverner Banke Italije Fazio in med drugim poudaril, da javni izdatki že resno ogrožajo Kosmati notranji proizvod, zaradi česar bi se morali resno lotiti atrukturalnih reform in se ne zadovoljiti le z enkratnimi ukrepi, ki na daljši rok ne zaležejo. Prav tako je omenil potrebo po reformi socialnega skrbstva, pri čemer prihaja v poštev tudi in zlasti pokojninska reforma, v smislu, da bi bilo nujno podaljšati delovno dobo.

DL

ZAPLETI V ISTRI

ODMEVI NA SPOR MED ITALIJANSKO UNIJO IN LJUDSKO UNIVERZO

ALOJZ TUL

Zamrznitev finančnih sredstev Italijanski uniji v Istri s strani tržaške Ljudske univerze je, kot je bilo pričakovati, sprožilo vrsto polemik in odmevov na raznih ravneh. Samo vodstvo Unije je odločno protestiralo proti omenjenemu zadržanju ustanove, ki že desetletja skrbi za porazdelitev denarja, ki ga italijanska država namenja za potrebe svoje manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem. Težave so se, kot znano, začele pojavljati, ko so bili v vodstvene organe Ljudske univerze v Trstu imenovani nekateri predstavniki desnosredinskega pola, ki zagovarjajo stališče, da naloga Ljudske univerze ni samo tehnična oz. birokratska porazdelitev finančnih podpor italijanski manjšini v Istri, temveč tudi ta, da nadzira, kako se dana sredstva konkretno uporabljajo. V zvezi s tem se Ljudski univerzi pripisuje namen, da ustanovi na Reki svojo izpostavo, ki bi opravljala omenjeni nadzor, vendar sama ta namen zanika in ne pojasni, kako si zamišlja nadzor nad podeljevanjem prispevkov. Kaže, da je namen krogov pri Ljudski univerzi ta, da bi se od zunaj politično pogovarjalo delovanje Italijanske unije, ki si je po demokratizaciji na Hrvaškem in v Sloveniji pridobila precejšnjo operativno in politično avtonomijo. To očitno tržaškim desničarskim krogom ne gre v račun, ker bi radi razširili svoj vpliv na celotno delovanje in življenje italijanske manjšine v Istri. Po njihovem gledanju je namreč sedanje vodstvo Unije preveč levo usmerjeno, zato iščejo načine, kako bi sedanje stanje spremenili. Finančno pogovarjanje je očitno eden od načinov.

V bran Italijanske unije se je postavil Istrski demokratski zbor, ki ima odločilno vlogo pri vodenju istrske županije (dežele) ob sodelovanju predstavnikov italijanske manj-

šine. Z druge strani je bilo pričakovati bolj jasno stališče italijanskega zunanjega ministrstva, prek katerega Ljudska univerza dobiva finančna sredstva za potrebe italijanske manjšine na Hrvaškem in v Sloveniji. Zato je toliko večji pomen zadobilo stališče ministra za zveze s parlamentom Giovanardija (na sliki), ki se je odkrito postavil na stran Italijanske unije ter se zavzel za korektno sodelovanje z njo. Naj omenimo še, da je solidarnost Uniji izrazila tudi Slovenska kulturno gospodarska zveza iz naše dežele.

Ob robu tega zapisa naj mimogrede omenimo zanimivo pobudo Zveze deportirancev iz Zadra, o kateri so pisali hrvaški časopisi. Če že Italija zahteva plačilo odškodnine za zapuščeno imovino italijanskih optantov, potem lahko Hrvaška zahteva povračilo odškodnine za porušene vasi in deportirane prebivalce iz Dalmacije v času italijanskega vladanja v obdobju 1941-42.

IRAK / PO KRITIČNEM POROČILU

VOJNA ALI PODALJŠANJE MANDATA INŠPEKTORJEV?

BREDA SUSIČ

Napetost okrog razpleta iraške krize je konec minulega in začetek tega tedna prila do svojega viška. V ponedeljek popoldne je namreč zapadel rok, do katerega sta vodja inšpektorjev za razorožitev Iraka Hans Blix in vodja Mednarodne agencije za atomsko energijo Mohamed El Baradei morala oddati končno poročilo o prvih dveh mesecih pregledov Varnostnemu svetu Združenih narodov. El Baradei pa je že kak dan pred zapadlostjo napovedal, da ne bo poročilo vsebovalo nič posebnega. Tako na vojaški kot na diplomatski ravni pa so se vrstile poteze, ki so imele namen, da prevesijo tehtnico odločanja bolj na stran napovedi vojne ali bolj na stran podaljšanja mandata inšpektorjev.

Na vojaški ravni je vse od začetka krize zavezniško vojno letalstvo poskrbelo za stalno bombardiranje iraških vojaških in komunikacijskih objektov na jugu Iraka.

Na diplomatski ravni pa so bile protagoniste minuli teden na eni strani Združene države Amerike, na drugi pa Francija in Nemčija. ZDA so, kot ves čas doslej, pritiskale v smer priprave na vojno. Vsak dan so se vrstile izjave najvišjih predstavnikov ameriške administracije, ki so napovedovale dokaze, da Saddam Hussein razpolaga z orožjem za množično uničenje. Francija in Nemčija pa sta sredi minulega tedna trdno odločili, da bosta v zvezi z morebit-

no vojno zastopali enotno stališče. Dogovor med Chiracom in Schröderjem je zadal poseben težo iz dveh razlogov: prvič, ker je eksplisitno nakazoval rojstvo skupne evropske zunanje politike. Drugič, ker se je stališče dveh držav precej oddaljevalo od ameriškega. Ob 40. obletnici podpisa Elizejske pogodbe o francosko-nemškem povojnem prijateljstvu sta prva moža Francije in Nemčije sprejela skupno deklaracijo, v kateri sta se zavzela za večje sodelovanje. Ob tej priložnosti sta izjavila, da je potrebno storiti vse, da bi se izognili vojni in da bo odločitev za to vsekakor lahko sprejel le Varnostni svet OZN, potem ko bo slišal poročilo inšpektorjev. Nemčiji in Franciji se je v zadnjih dneh pridružila celo Velika Britanija, ki je običajno tesna zaveznica ZDA, in sicer v zahtevi, da se inšpektorjem podaljša mandat vsaj še do marca - za kar sta zaprosila Blix in El Baradei.

Skupno francosko-nemško stališče proti vojni je sprožilo precej žolčen napad ameriškega obrambnega ministra Rumsfelda, ki je državi obtožil, da predstavlja "staro" Evropo. Živčnost in napetost med ZDA in ostalim svetom pa sta prišli na dan tudi na zasedanju Svetovnega gospodarskega foruma v Davosu, kjer se je izkazalo, da so ZDA kljub vsemu precej osamljene in da se večina ostalih držav zavzema za iskanje mirne rešitve krize.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

NADVSE SPODBUDNO MED DVEMA GORICAMA

Tudi na tem mestu želimo izpostaviti veliko zadovoljstvo s tem, kako se razvijajo odnosi med Gorico in Novo Gorico. Med tako rekoč istoimenskima mestoma, ki živita neposredno drugo ob drugem. Danes še ločeni z mejo, ki pa naj bi bila čez dobro leto docela odpravljena. V vsakem primeru mesti, kjer je življenje staklo med ljudmi nešteto vezi, prav gotovo več, kot jih je bilo mogoče uradno, da ne rečemo politično potrditi. Med Gorico in Novo Gorico so bili stiki vselej plodni, kolikor so pač dopuščale razmere, zato je bilo pričakovati, da se bodo po osamosvojitvi Slovenije še poglobili. Toda osemletni mandat desnosredinskega goriškega občinskega vodstva vsesplošnemu evropskemu odpiranju nika kor ni sledil. Nasprotno, z vsemi močmi si je prizadeval, da med mestoma ni prišlo do tistega sodelovanja, po katerem je novi čas naravnost klical in klič. Posebno je tovrstno zadrževanje razvoja postalo očitno ob praznovanju tisočletnice Gorice, ko bi vsekakor moralo priti do dosti številnejših skupnih pobud. Nova občinska uprava v Gorici pa je sodelovanje med obema dotikajočima se mestoma postavila prav na vrh svojih prvenstvenih nalog in pri tem je zadel več kot v polno.

V izjemno kratkem času je namreč sedanja občinska uprava dosegla zares lepe rezultate. Predvsem je spremenila vzdušje v našem mestu. Obzorja, kot da so se dobesedno razprla, in v tem trenutku se zdi, kot da je meja med Gorico in Novo Gorico do nedavnega še vedno obstajala. Prevladoval je nam-

reč občutek, da Gorica v smeri sosednjega mesta nima zaledja. Da se njen prostor res zaključuje na meji, ki nam zapira pogled, zato nam ne preostane nič drugega, kot da se obrnemo v druge strani. In občutek te vrste je sila neprijeten in kar utesnjuje, o tem ne more biti nobenega dvoma. Dobrega pol leta po umestitvi nove goriške občinske uprave pa vse bolj zaznavamo stanje, ki je drugačno in na srečo docela nasprotno: prostor se nam je močno odprl tudi v smeri Slovenije, najprej seveda v smeri bližnje Nove Gorice. In ta občutek je osvežujoč, upravičeno razveseljujoč in nadvse spodbuden ter obetaven. Istočasno je tovrstna razbremenitev polna tistega olajšanja, ki se mu pravi odprta pot v prihodnost. Tukaj med dvema Goricama je v tem smislu vse možno in vse je mogoče. V tej odprtosti se bodo zagotovo rojevali in nastajali tisti načrti, ki bodo ljudem v tem obmejnem prostoru v prid in v korist. Ob tej odprtosti se ni bati, da bi idej in zamisli zmanjkalo, ta odprtost je že sama po sebi zagotovilo, da se bodo stvari razvijale na pravi način. V takšni odprtosti za medsebojno sodelovanje na najrazličnejših ravneh ni nobenih ovir, vsaka poteza bo odkrila nove, naslednje.

Seveda stvari ne nastajajo same od sebe in si je treba zanje še kako prizadevati. Na srečo so zastavljene prav, zato si je le želeli, da bi šla goriška občina skupaj z novogoriško po začrtani poti naprej in da bi šli po tej poti naprej vsi prebivalci obeh mest.

NOVI
GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJIK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / FRANC SAKSIDA

NEVSAKDANJA POMOČ NAŠIM MISIJONARJEM

IVAN ŽERJAL

Kako to, da ste začeli zbirati znamke in telefonske kartice za slovenske misijonarje?

Znamke sem začel zbirati po naključju, kot konjiček. Začel sem v otroških letih, v srednji šoli, takrat je bil med otroki to zelo razširjen konjiček. Če sem dobil dve enaki znamki, sem eno namenil misijonarjem. Nekaj let sem to zbiranje opustil, bil je to čas, ko sem se poročil in imel družinske obveznosti. Malo pred upokojitvijo sem se odločil, da bom začel zopet s hobijskim zbiranjem. Slednje pa je postalo že nekako "službeno", ker mi ta dejavnost jemlje približno šest ur na dan. Sicer pa je še drug razlog, da sem začel zbirati znamke za misijonarje. Mati je bila v Marijini družbi v Rojanu, očeta pa nisem imel, ker je umrl prej. Ko sem imel enajst let, so mami pri Marijini družbi dali bon, da si je v mesnici lahko kupila četrt kilograma mesa na teden. To se mi je zdelo zelo lepo in plemenito, zato sem sklenil, da, ko bom velik, bom skušal na kak način tudi sam pomagati bližnjemu.

Kdaj in zakaj pa ste se začeli ukvarjati s filatelijo?

Kot že rečeno, sem začel kot otrok (bil sem star 12-13 let). Ker ni bilo drugih možnosti, smo ali igrali z žigicami ali pa zbirali znamke. Sicer pa sem se pred 12 leti vključil v Slovenski filatelistični klub "Lovrenc Košir", predvsem zaradi tega, da se bolje in lažje seznanim s to dejavnostjo. Trenutno sem blagajnik kluba (predsednik je Peter Suhadolc, tajnik pa Igor Tuta), ki bo kmalu tudi praznoval 50-letnico ustanovitve, pri čemer pripravljamo razstavo, načrtujemo pa tudi izid brošure.

Na kaj mora biti pozoren filatelista?

Biti mora pozoren na vse. Paziti mora, da je znamka cela (se pravi, da ima vse zobke), da ni umazana, da ima raje lep kot pa popackan žig, dalje na to, ali je nova oz. žigosana, ali je na ovojnicu prvi dan itd. Cena se razlikuje tudi od tega, ali ima znamka filigran ali ne oz. od vrste

"Znamke vseh vrst in odrabljene telefonske kartice!" Kolikokrat smo že brali to sporočilo v našem tisku, tako v Novem glasu kot v Mladiki, pa tudi v Družini. Sicer odkar pomnim gospod Franc Saksida, upokojeni občinski redar, bivač v Trstu (še posebej je dejaven v slovenski verski skupnosti v Rojanu, kjer skupaj z ženo Marijo pojeta v cerkvenem pevskem zboru že od vsega začetka), zbira poštne znamke za slovenske misijonarje, katerim so se v zadnjih letih pridružile še odrabljene telefonske kartice. V zvezi s to svojo dejavnostjo je tudi rad odgovoril na nekaj vprašanj.

filigrana. Seveda znamka, ki ni bila še žigosana oz. nalepljena, velja več, vendar mora imeti na drugi strani še lepilo. Nekateri znamke veljajo več tudi, če so žigosane (gre predvsem za znamke iz 19. stoletja). Trenutno zbiram nove znamke iz Italije, Slovenije, San Marina in Vatikana. Nekateri, tudi žigosane, obdržim, večino pa dam za misijonarje.

Kako poteka vaša nabirka in kaj naredite z nabranimi znamkami?

Oglašujem v 24 katoliških časopisih in revijah. Zbrane znamke potem prodam (osebno ali po pošti) v glavnem zasebnim zbirateljem, ki se obrnejo name, denar pa izročim misijonarjem oz. ustanovam, ki tem pomagajo. V Trstu sicer ni dosti povpraševanja, zato veliko znamk pošljem v Rim, kjer se nahajajo Papeška kongregacija za misijone in bratje kombonijanci, ki skrbijo za gobavce v Burkini Faso, dalje bratom Marijinim uslužbencem v Monte Berico pri Vicenzi ter salezijancem v Turinu. Te ustanove imajo namreč več možnosti, da znamke prodajo filatelistom. Marijini uslužbenci pa pripravijo majhne pakete znamk, ki jih potem prodajajo na božjih poteh za spomin.

Kako pa je z odzivom oz. z rezultati akcije?

Znamke mi pošilja 443 poznanih prijateljev (nekateri namreč pošilja-

Franc Saksida (levo) skupaj z ženo Marijo in misijonarjem p. Ernestom Saksido pred openskim Marijaniščem 27. julija 1998

jo tudi anonimno): pošiljajo mi predvsem iz Slovenije, poleg tega pa še iz Argentine, Italije, Paragvaja, Brazilije, Nemčije, Avstrije, Švice, Amerike, Hrvaške, Francije, Kanade, Belgije, Avstralije, Egipta, Rusije, Ruande in Slovaške. Pošiljajo mi jih bodisi na dom bodisi na sedež misijonske pisarne v Ljubljani, kjer jih potem občasno dvigujem. S to pisarno sem začel sodelovati prav po zaslugi danes že pokojne s. Tiburcije, ki je tam delovala. Pošiljanje stalno narašča. Zdaj sem našel dve zlati osebi, ki mi pomagata odlepljati in razvrščati znamke. Zalepljene znamke je treba namreč dati v mlačno vodo, da se same odlepijo, potem pa narobe obrnjene dati na čašpis, da se posušijo. Ko so suhe, jih je treba razdeliti po državah ter tudi na redne in priložnostne. Tako odlepljene, očiscene in razvrščene znamke združim v pakete po 10 kg in odpošljem. Odkar sem s to akcijo resneje poprijel (približno od leta

1988), sem odposlal 160 kg odlepljenih znamk. Zanje sem doslej prejel 5.964 evrov, poleg tega pa še šest monštranc, prenosljiv oltarček z vsem potrebnim za maševanje, posodico za obhajanje, posodico za maziljenje bolnikov, mašni plašč in albo.

Kako pa se ravirate v primeru telefonskih kartic? Kdaj ste jih začeli zbirati?

Postopek je podoben kot pri znamkah. Razvrščajo se glede na motive, ki jih krasijo, paziti pa je treba, da so v dobrem stanju, se pravi, da površina ni odrasana. Sicer sem kartice začel zbirati pred približno tremi leti, prav v lanskem letu je bilo veliko zanimanja zanje. Zanimanje velja v prvi vrsti za magnetne kartice, ki se rabijo za javne telefone. Kartic za mobilne telefone je namreč preveč enakih, tako da se zanje dobi zelo malo.

S katerimi misijonarji ste v stiku?

Predvsem sem v stiku s p. Ernestom Saksido, ki deluje v Braziliji. Kljub priimku si nisva v sorodu, spoznala sva se prav zaradi znamk. P. Saksida ima namreč prijatelja filatelista v Sao Paulu, ki je seveda rabil znamke, zato je vprašal mene, ali imam kaj evropskih znamk. S patrom se pozna osebno že dvajset let, večkrat sva se tudi osebno srečala in lahko rečem, da sva postala prijatelja: ob njegovih obiskih v

naših krajih mu jaz pripravim program. Ženo Marijo, ki je moja desna roka, in mene je imenoval za t.i. "botra" za tržaško pokrajino in okolico. Tako tisti, ki želi na Tržaškem pomagati p. Saksidi, se obrne na naju. Denar pošljem na salezijansko kongregacijo v Rim in on potem ima nakazan denar na bančnem računu v par dneh. Sicer se p. Saksida sooča z veliko revščino, dnevno skrbi za 2.500 otrok (njegovo pismo smo objavili tudi v božični številki našega lista, op. p.). Od ostalih misijonarjev sodelujem z Lojzetom Letonjo, ki deluje v Sibiriji, z Danilom Lisjakom, ki je deloval prej v Ruandi, zdaj pa je v Kongu, dalje z Marijo Sreš, ki deluje v Indiji, Marjeto Mrhar (Madagaskar), Francijem Pavličem (Bolivija), Jožetom Adamičem (Madagaskar), Pepijem Lebrehtom (Togo), Radkom Rudežem (Zambija), Ivanom Kešpetom (Indija), Bogdano Kavčič (Ruanda), s. Ljudmilo Ančič (Kambodža), s. Marijo Pavličem (Madagaskar), Rokom Gajškom (Madagaskar), s. Amandom Potočnikom (Madagaskar), Petrom Opeko (Madagaskar), s. Kristino Bajc (Egipt), s. Tadejo Mozetič (Paragvaj) in z Marijinimi sestrami v Beninu. Zanje pa nosim denar v misijonsko pisarno v Ljubljano, kjer ga potem dvignejo osebno, ko pridejo v Slovenijo na dopust. V Rojanu pripravimo ob priložnosti Prešernove proslave tudi srečolov, izkupiček katerega namenimo misijonarjem (pri tem nam pomagata tudi Zadruga kraška banka in podjetje Cremcafe').

Vaša akcija se nadaljuje: ste v tem osamljeni ali pa je še kdo, ki se ukvarja s podobnimi pobudami oz. vas podpira? In kakšne so vaše želje glede prihodnosti?

Kar vem, vodim tako akcijo samo jaz. Pri tem mi pomaga, kot že rečeno, žena pa še drugi dve osebi, drugače ne vem, če bi zmoželi vse, ker je veliko dela in mi vzame precej časa. Največje opravilo predstavlja odlepljanje znamk. Res, če bi se mi še kdo pridružil, bi bilo lepo.

S 1. STRANI

ZA SKUPEN

"Slovenci v Italiji moramo biti na to dejstvo ponosni, ne glede na naš politični nazor ali na našo večjo ali manjšo navezanost na matično domovino." Terpin je tudi omenil zadnje raziskave javnega mnenja v F-Jk, ki kažejo na to, da se večina prebivalstva v F-Jk ogreva za takojšen vstop Slovenije v EU "in je njen vstop v EU zato med ljudmi v F-Jk deležen zelo širokega odobravanja".

Zato je Terpin zaključil: "Prepričani pa smo tudi, da je nujno potrebno poglobiti vezi med matico in našim življenjem, ki včasih pešajo. Tudi zaradi tega se veselimo imenovanja Črtomirja Špacapana na nas ključno mesto državnega sekretarja za Slovence po svetu, saj dobro pozna našo manjšinsko stvarnost".

In po pozdravu predstavnika koroških Slovencev iz Avstrije, predsednika Enotne liste Andreja Wakouniga, je bučen aplavz tako slovenske kot italijanske številne publike v Prečniku pozdravil dejansko

prvi javni nastop novega državnega sekretarja RS Črtomirja Špacapana med Slovenci v Italiji.

Špacapan je prisotne toplo pozdravil v imenu slovenske države in vlade, dejal je, da je vsaka narodna manjšina ogledalo vsake države, in tudi poudaril, da je po njegovem v Sloveniji zadnje čase le boljše, saj "smo se Slovenci končno le konsolidirali, začeli smo državniško razmišljati o tem, kaj bo, ko bomo v EU, kaj bo narodna manjšina v EU in po moje bo tudi takrat narodna manjšina most, dejaven most in vez med večinskima narodoma".

Prisotne pripadnike političnega sveta slovenske manjšine v Italiji je državni sekretar RS Špacapan pozval k složnemu nastopanju, skupnemu delu in demokratičnemu boju za svoje pravice in obljubil pomoč matične države.

"Po izobrazbi sem ekonomist in se bom tudi zato zavzemal za trdnjšo osnovo gospodarstva narodne manjšine v Italiji in Slovencev v svetu, predvsem pa vam obljubim, da bom poskrbel, da bo Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pri MZZ RS postal stičišče, središče in

koordinator vsega dogajanja Slovencev po svetu. Obenem pa čestitam stranki SSK in njenim predstavnikom, ki so v času osamosvajanja Slovenije veliko pomagali," je zaključil svoj nastop državni sekretar Črtomir Špacapan.

Veliko zanimanje pa je vladalo tudi za nastop poslanca Riccarda Illyja, osemletnega župana Trsta in sedanega rimskega poslanca, ki bo glavni kandidat politične koalicije leve sredine za predsedniško mesto

dežele F-Jk na prihodnjih deželnih volitvah v F-Jk, koalicije, v kateri se prepozna tudi SSK.

Illy je prisotnim obljubil podporo Slovincem in dejal, da bo v primeru zmage njegova deželna vlada na novo napisala deželni statut F-Jk in vanj jasno napisala, da v F-Jk živi slovenska manjšina, kot se bo tudi po južnotirolskem vzoru zavzela za zajamčeno zastopstvo Slovencev v deželnem svetu F-Jk.

Istočasno je Illy "prijatelje iz vrst SSK" pozval, naj z njim dosežejo na deželnih volitvah zmago, ki bo pomembna za vso deželo F-Jk in tudi za sosednjo Slovenijo, za katero je dejal, da je in bo tesna sodelavka njegove morebitne deželne vlade. Prihodnosti F-Jk Illy ne vidi drugače kot v vedno tesnejšem in globljem sodelovanju s sosednjo Slovenijo, ki bo prihodnje leto v EU. Illy je v svojem nagovoru še napovedal, da bo v primeru volilne zmage svoje koalicije tudi ponovno vzpostavil pred kratkim ukinjene gorske skupnosti, in dejal, da načrtovani kraški park ne more biti v nobenih drugih rokah kot edino v rokah Kraševcev, prebivalcev Krasa, ki na Krasu živijo.

S srečanjem na Krasu je dejansko tudi SSK in z njo vsa slovenska narodna manjšina v Italiji stopila v predvolilni boj za deželne volitve.

S 1. STRANI

ZA RESNIČNE

Pa danes? Vse to, kar smo zaenkrat zapisali, spada sicer v preteklost, a splošne vrednote so veljavne tudi danes. V sodobnem svetu ima tisk svojo nenadomestljivo vlogo. Prav tako so prisotni še vsi drugi mediji ali občila, ki v tehnološko razviti družbi nedvomno veliko pomenijo.

V našem manjšinskem prostoru gre prav zato danes poudariti vse za služe tiska in ostalih medijev, ki sirijo in ohranjajo našo besedo. Poleg tega pa še specifično izpostavimo vsa ta občila, ki poleg ohranjanja naše govornice tudi ostajajo zvesta tradicionalnim vrednotam slovenskega naroda, demokraciji, krščanstvu, evropeizmu in načelu sodelovanja in prijateljstva med narodi.

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA / PRVO IZMED PETIH PREDAVANJ

SLAVJA OB ZAVETNIKU ČASNIKARJEV V TRSTU, GORICI IN LJUBLJANI

"ZA ZDRAVE IN LJUBEČE ODNOSE V DRUŽINI"

ADRIJAN PAHOR

Tako je naslovila svoje predavanje psihologinja Jana Hosta (na sliki), ki se je številnemu občinstvu ali bolje prepolni dvorani Doma Franca Močnika predstavila v soboto, 25. januarja. Predavateljica, ki je profesorica in svetovalka na gimnaziji v Novem mestu in se strokovno izpopolnjuje s podiplomskim študijem iz psihoterapije, je spregovorila o tem, kako lahko pomagamo otrokom in njihovim družinam pri reševanju težav tako v učenju kakor tudi v medsebojnih odnosih v šoli, doma in v družbi. Psihologinja je najprej povedala nekaj o sebi, o svojem otroštvu in šolanju, nato pa o "umirjenem" družinskem življenju, iz katerega črpa veliko izkušenj, pa tudi izpizivov za reševanje tistih problemov in težav, ki so nekako skupni imenovalci vseh družin z otroki. Po krajšem predstavitevemu uvodu je nato nadaljevala svoj poseg z utemeljevanjem, kako pomembno je, da imajo otroci o sebi pozitivno samopodobo in kako odločilni so pri tem starši in vzgojitelji, ki večkrat premapazimo, kaj zrcalimo lastnim otrokom. Ti namreč kaj hitro lahko postanejo ujetniki lastnih prepričanj (negativnih ali celo pretirano pozitivnih) o sebi. Za oblikovanje pozitivne samopodobe so pomembni že zgodnji odnosi v družini; od rojstva do šestega meseca starosti dojenček že zaznava svet okoli sebe, osebe in predmete - pomembno je, da v tem obdobju otrok ni preveč sam, zapuščen, pa tudi ne v kaotičnem, bučnem, vznemirljivem vzdušju. Posledice so lahko bazični strah pred emocionalno bližino in bodoče težave v vzpostavljanju odnosov. Za obdobje od šestih mesecev do dveh let starosti - je nadaljevala predavateljica - je značilen razvoj gibanja, otrokovo obzorje se poveča, prav

tako potrebe po pridobivanju, zato je nujno določiti meje pričakovanj(a). Napačno je za prof. Hosto bodisi pretirano odrekanje kot pretirano oskrbovanje, še posebno če je to brez otrokove aktivne udeležbe. Možne posledice so bazični strah pred izgubo (nekoga ali nečesa), odvisnost ali nezmožnost postavljanja meja, kar lahko privede celo do psihosomatskih obolenj. Za drugo in tretje leto starosti je značilno pridobivanje samostojnosti v kontroliranju izločanja (zmožnost zadržanja), otrok se osamosvaja na govornem in telesnem nivoju, pojavi se trma, ki je prvi znak, da se otrok pravilno razvija in da oblikuje svoj "jaz". Tudi v tem obdobju je nujno postavljanje meja, ki jih otrok rad izsiljuje, če niso postavljene pravočasno. Prestroge zahteve ali kazni po eni strani in razvajanje na drugi lahko vodijo v težave, ravno tako če meja ni. Otroku bo imel posledice, ki se bodo izražale v težavah v uveljavljanju, občutku manjvrednosti ali pa bo vedno napadalen (agresiven). S četrtem in petim letom nastopi t.i. psihološko rojstvo oz. zavestno doživljanje in predelava izkušenj, razvija se pozornost s pomočjo dotika. V tem obdobju je zelo pomembna izkušnja tretjega (očeta), ki lažje postavlja realne zahteve, pri katerih tudi ponavadi vztraja, medtem ko so matere bolj po-

pustljive. Težave lahko nastopijo s prestrogo vzgojo, s katero so otrokove ideje zatrite, ali pa - po drugi strani - razvajanje (otrok ni aktiven). Otrok se posledično čuti kot ne dovolj dober, skratka da ni bil vreden brezpogojne ljubezni. S kasnejšo adolescenco nastopi nato socialno rojstvo: mladostnik se nenadoma znajde v konfliktni situaciji, in sicer je razpet med pripadnostjo nekemu (staršem) in željo po osvoboditvi, drugače povedano - biti samostojen. Predavateljica je spregovorila o tem, kako je možno to dvojje integrirati na višjem nivoju. Čisto na koncu je psihologinja prof. Hosta spregovorila o štirih možnih pristopih vzgojiteljev pri reševanju najrazličnejših problemov (nekaj jih je navedla in jih v sodelovanju s publiko tudi analizirala, npr. kako bi starši reagirali, če bi otrok razbil krožnik; razdelila jih je v dve skupini: v prvi, ki spodbujata pozitivno samopodobo, sta t.i. *negotovanje* (vzpodbujanje, pozitivna skrb, pomoč, dotik) in *strukturiranje* (podpora k razvoju otroka, jasnost pri postavljanju zahtev, boljši način vedenja in ravnanja) v drugi, ki vodi k negativni samopodobi pa t.i. *razvajanje* (vse naredimo namesto otroka, kar vodi v odvisnost in pasivnost) in *kritiziranje* (zahtevnost do drugih, kaznovanje, tudi fizično, prigovarjanje otroku, češ "ti nisi v redu, ne delaš prav, si slab"). Pomembno je po mnenju prof. Jane Hosta podpirati dobro in drugačno, da se ustvari zaupanje, probleme lahko rešujemo v umirjenem pogovoru, da se lahko otrok izrazi v varnem vzdušju: *družina smo zato, da bi nam bilo skupaj bolje!* Tako je zaključila svoje predavanje predavateljica, ki je od poslušalcev žela veliko odobravanja in se z njimi tudi po diskusiji zadržala v spoščenem razgovoru.

Štiriindvajsetega januarja se katoliški časnikarji radi za trenutek ustavimo, da skupno premislimo svoje delovanje, ki je - tako nam naroča naš zavetnik sv. Frančišek Saleški - pravo poslanstvo.

V GORICI

V cerkvi sv. Karla v Gorici se je goriški nadškof De Antoni zahvalil prisotnim časnikarjem in tiskarjem za njihovo delo in jih nagovoril s spodbudnimi besedami. Komunicirati, je rekel, pomeni razdeliti z drugimi svoje darove, ustvariti skupen prostor. Zato so pri takem delu nadvse potrebne prave smerice. Ob koncu maše je bilo - kot je že utečena navada - lepo slišati tudi krajšo priložnostno misel v furlanščini, ki jo je povedala dolgoletna sodelavka tednika Voce Isontina Anna Bombig, in pa kratek oris publicističnega delovanja naše narodnostne skupnosti od msgr. Antona Mahniča do danes, ki ga je prinesel naš urednik prof. Andrej Bratuž.

V TRSTU

Okrog škofa Ravagnanija pri maši v cerkvi blažene Device rožnega venca so se prejšnji petek zbrali časnikarji in predstavniki civilnih oblasti, med katerimi tudi tržaški prefekt. Prisoten je bil tudi grško-pravoslavni arhimandrit Timotheos Eleftheriou. Škof je pozval prisotne časnikarje, naj pri opravljanju svojega poklica prinašajo upanje in se bojujejo proti brezupju, naj resnicoljubno spremljajo konkretno dogajanje in naj ostajajo dosledni z načeli svojih glasil.

V LJUBLJANI

Katoliški časnikarji iz vsega slovenskega kulturnega prostora smo se 24. t.m. zbrali tudi na škofijskem dvorcu v Ljubljani, kjer je msgr. Franc Rode daroval mašo za nas. Zamejske delavce na področju družbenih občil je prav posebej iz srca pozdravil z besedami: "Poleg vrednot, ki jih podajate, služite tudi sve-

ti slovenski besedi. Hvala za vaše delo, ki ima moralni pomen!" Tudi letos je v svoji prodorni homiliji poudaril nezamenljivo vlogo katoliških časnikarjev, ki je v današnji družbi iz leta v leto težja. Pozval nas je, naj zagovarjamo in utrjujemo vrednote, ki so v nevarnosti, da izginejo; naj se bojujemo proti vulgarnosti in cinizmu, ki sta v svetu, naj oznanjamo Jezusa Kristusa. Svoje razmišljanje je sklenil z besedami: "Drugi mediji so veliko vplivnejši in mogočnejši, toda vedite, kvalitete nam

nihče ne more vzeti!"

Nekaj uvodnih misli o spremembah v slovenskem medijskem prostoru, o značilnostih katoliškega tiska in o stanju le-tega na Slovenskem je prisotnim povedal urednik tednika Družina Janez Gril. Za njim je imel poglobljeno predavanje o kulturni vlogi katoliških medijev pesnik in publicist Brane Senegačnik. Njegovo odmevno besedilo, ki je sprožilo tudi med prisotnimi veliko vprašanj, bomo objavili prihodnji teden.

DD

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

JEZUSOVO DAROVANJE - SVEČNICA

"Zakaj on je kakor livarjev ogenj, kakor lug pralcev" (Mal 3, 1-4).

"Gospod nad vojskami: on je kralj slave" (Ps 24, 10).

"Je postal usmiljen" (Heb 2, 17).

"Luč v razodetje poganom ... Postavljen v padec in vstajenje... in v znamenje, ki se mu nasprotuje" (Lk 2, 32, 34).

Ugleden mož stoji na Svečnico v cerkvi s prižgano svečo v roki. Debele solze mu kapljajo po licih na tla. Gotovo pripo-roča sebe in svojce Bogu, ki kot štiridesetdnevno dete pusti, da ga vzamejo v naročje starček Simeon in starka Ana ter seveda Marija in Jožef. Petorica predstavlja postarani svet in novega. Dogaja se nekaj veličastnega, ki pa je dosegljivo samo v veri.

Kdo ve, koliko ljudi je že šlo mimo Jezusa, pa niso ničesar izrednega opazili. Še Marija in Jožef sta se čudila temu, kar se je o Jezusu govorilo (Lk 2, 33).

Pri tem pa lahko pomislimo na nesmiseln strah nekaterih, češ da vera v Boga poneumlja ali ustrahuje ljudi. Zaradi

umišljenih težav se zdaj zaženejo proti Cerkev, zdaj proti šolskemu verouku in proti vsemu, kar je v zvezi z vero v večnost, v presegaajoče.

Simeon in Ana v današnjem evangeliju pa sta srečna, da smeta gledati tistega, ki je smisel njune in vseh ljudi starosti. Jezus je namreč luč v razodetje poganom, ne le Izraelu. Hoče rešenje vseh ljudi (1 Tim 2, 3).

Toda vsi ga ne sprejmejo, zanje ostane Jezus tujec, o katerem naj se niti ne govori. Raje ostanejo v temi, ne sprejmejo luči, svetlobe in slave zato, ker je skrita v trpljenje in umiranje ter v smrt (Jn 1, 5, 10, 11).

Jezus je namreč znamenje, ki se mu nasprotuje. Postavljen je v padec in vstajenje mnogih v Izraelu, a tudi drugih. In Marijino materino dušo bo presunil meč bolečin (Lk 2, 34, 35, 32).

Ne moremo se načuditi Božji ljubezni, ki pošilja Sina v svet ljudi, ki ga bodo zavrgli. Sam pa bo pustil, da ga zasramujejo, se iz njega norčujejo in celo življenje grozijo s smrtjo. Zato je begunec, v rokah rojakov, bratov, ki ga hočejo pobesneli pahniti v prepad (Lk 4, 28-29). Imajo ga za obsedenega in požrešnega in pijanca (Mt 11, 18-19). Končno ga likvidirajo na najsramotnejši način, ker ga nimajo niti za človeka (Jn 18, 5; Iz 53, 3).

Drugo današnje berilo pa razkriva notranjo luč, slavo, veličanstvo ljubezni tega človeka, ki je "s smrtjo zrušil tistega, ki je imel oblast nad smrtjo, to je hudiča, in bi rešil nje, ki so bili v strahu pred smrtjo vse življenje podvrženi sužnosti... Zato se je moral v vsem izenačiti z brati, da je postal usmiljen in zvest veliki duhovnik pred Bogom v spravo za grehe ljudstva.

V tem je bil namreč sam skušan in je trpel, more pomagati skušanem" (Heb 2, 14-18).

Marsikdo misli, da bi morali od Božiča ohraniti samo romantiko rojstva, angelov, pastirjev, hlevčka ali jaslic ter praznovanja v krogu družine. Toda vsakdanost nas stremi in izbrusi s trpljenjem, z lakoto, preganjanji, s potresi, z milijoni beguncev po svetu, z lačnimi otroki in tudi z lačnimi odraslimi.

Jezus sveti kot sveča v temi tega sveta krutih nasprotij. Po apostolu Pavlu nam govori: "Vam je bilo namreč milostno dano, ne samo da v Kristusa verujete, ampak da zanj tudi trpite" (Flp 1, 29).

Božič se od začetka do konca odlikuje po veri v Boga, ki je prišel v ta naš svet zato, da bi spoznali Boga in moč njegovega vstajenja ter delež pri njegovem trpljenju, pri tem pa postajamo podobni njegovi smrti, da kako pridemo do vstajenja od mrtvih (Flp 3, 10).

Ni namreč Božiča brez Velike noči.

Svečnica nam torej prižiga velikonočno svečo, luč, Kristusa, ki je "luč od luči" (veroizpoved). Z duhovnikom molimo pri blagoslovu sveč, naj nam Bog prižge svojo trajno luč v srcih, da postanemo vredni luči njegove večne slave.

Vanjo vključimo vse ljudi. Saj nam obljublja uslišanje (Mt 7, 7-11). Prosimo še posebej za naše zakone in družine, za narod, za bolnike, za tiste, ki se ne morejo rešiti suženjstva greha, "zakaj on je kakor livarjev ogenj, kakor lug pralcev" (Mal 3, 2), ki vse prečisti.

Prosimo po Mariji, ki je s Sinom srce in duša naše vere.

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

IZ PAPEŽEVIH KATEHEZ

Človek postane božja podoba ne toliko v trenutku samote kot v občestvenosti. Od vsega začetka je namreč ne samo oseba, v kateri se zrcali samota Osebe, ki nosi svet, ampak je tudi podoba neizrekljive božje občestvenosti treh oseb.

Na tak način nam druga pripoved stvarjenja lahko pomaga razumeti, kako je Bog troedin.

V skrivnosti stvarjenja - na podlagi svoje konstitutivne bivanjske samote - je človek obdarovan z neko globoko enovitostjo med tem, kar je v njem človeško in telesno moško, in tem, kar je v njem človeško in telesno žensko. Človek je prišel v stik z vsemi "telesi" okrog sebe, ni jih pojmovno imenoval živali, ampak v luči tega izraz meso iz mojega mesa pridobiva poseben pomen, telo razodeva človeka. To telo v svoji strukturi, v svoji življenjskosti, v svoji posebni spolni fiziologiji nosi v sebi vse tisto, kar bo znanost lahko kdaj rekla in spoznala. V tem prvem izrazu človeka-moškega, in sicer "meso mojega mesa", je skrit poseben pomen, ki pove, zakaj je tisto telo res človeško, pristno človeško, in torej telo determinira človeka kot osebo, da je v vsej svoji telesnosti podoben Bogu.

Telo razodeva in izraža osebo! Človek v vidnem svetu je pravzaprav vrhunec božjega daru, ker v sebi nosi globoko vtisnjeno razsežnost daru, ki vodi k darovanju. V tem se zrcali skrivnost Resnice in Ljubezni, skrivnost božjega življenja, katere vsaka oseba je resnično deležna.

GREH

Besede "sem se zbal, ker sem nag, in sem se skril" pričujejo o koreniti spremembi človeka v odnosu do Boga. Človek izgubi na neki način tisto gotovost, da je božja podoba tudi v njegovi telesnosti.

"Sem se zbal, ker sem nag, in sem se skril" pričuje o nesprejemanju telesnosti kot znamenju osebe v vidnem svetu. Tudi odnos do materialnega sveta s strani človeka se zruši... zaradi strahu... zbal sem se!

POKLIC

Človek mora čutiti v sebi poklic, da ponovno odkrije v sebi zakonski pomen svoje telesnosti, in taklo izrazi v sebi notranjo svobodo daru.

To sta tisto stanje in tista duhovna moč, ki izhajata iz obvladovanja poželenja mesa.

MED MESEČNIKI IMA OGNIŠČE NAJVEČ BRALCEV

V raziskavi branosti javnih glasil v Sloveniji, ki jo je opravila Slovenska oglaševalska zbornica, so analizirali razširjenost dnevnikov, tednikov in mesečnikov. Na prvem mestu po nakladi je časnik *Družinski delničar*, ki ima 345 tisoč bralcev, ki pa ga preje-

majo brezplačno. V raziskavi so spet ugotovili, da ima med mesečniki največ bralcev *Ognišče* iz Kopra. Ta mesečnik s katoliškim navdihom in vsebino ima 252 tisoč bralcev, kar je nekaj manj kot 15 odstotkov prebivalcev Slovenije. Kar zadeva tednike, so v raziskavi ugotovili, da ima katoliška *Družina* 135 tisoč bralcev.

SPREOBURNJENKA SV. EDITH STEIN

SVETNICA IN ŽENSKA NAŠEGA ČASA

MARIJA MILIČ

Edith Stein se svojega življenja ne pisa loti tako, da začne pri materinih starših. Ded je babico spoznal v Lublinu in 1842. leta sta se poročila v šlezij-skem mestecu Lubliniec, kjer sta odprla majhno drogerijo. Rodilo se jima je petnajst otrok, Edithina mati je bila četrta. Edith se spominja, kako se je v otroških letih z določenim ritmom učila imena vseh teh stricev in tet, tako kot se je pri veroučnih urah učila imena dvanajstih Jakobovih sinov: Bianca, Cilla, Jakob, Gustel, Selma, Siegf, Berthold, Malchen, David, Mika, Eugen, Emil, Alfred, Clara, Emma. Vsakoletnemu širjenju družine je sledila - ali je morda bila povod - uspešnost v poslih. Ded Salomon je bil vsekakor cenjen trgovec po vsej okolici. Nekoč ga je kmet prosil, da bi mu hranil vsoto denarja. Ded ga je vzel in spisal potrdilo o prejetem denarju. Kmet si je pazljivo ogledal list papirja in ga vrnil z besedami: "Hranite tudi to zame!"

Edithina mati je spoznala svojega bodočega moža pri devetih letih, pri enaindvajsetih je bila poročena. Mož je bil zaposlen v trgovini z lesom vdove S. Stein v Glivicah. Mestec se nahaja v bližini Katowic, še niže je Krakov. Vdova Stein je bila njegova mama in Edithina babica. Ker pa ni bila obdarjena s kramarsko žilico, je sin to delo pri svoji materi pustil in se z ženo preselil v Lubliniec. S pomočjo njenih staršev sta nameravala začeti z novo trgovsko dejavnostjo. Edithina mati je rodila enajst otrok, od katerih so štiri umrli zelo zgodaj. Prvima dvema fantoma je sledilo kar pet deklic, zadnja je prišla na svet drobcena Edith. Mati je večkrat omenila epidemijo

škrlatinke, češ da se na tistem območju zelo rada pojavlja. Tudi tule družina ni uspešno poslovala, da je prišlo spet do selitve, tokrat v Vroclav. Taki izbiri je botrovala tudi skrb za višješolsko šolanje otrok. Mati in oče sta tu začela s poslovanjem z lesom. Prvi časi so bili seveda hudi, še hujši so nastopili, ko je naenkrat oče na delovnem potovanju zaradi sončarice umrl. Takoj po pogrebu je prišlo do družinskega posveta: trgovino bi bilo zaradi dolgov najbolje prodati in nabaviti večje stanovanje ter nekaj sob, opremljenih s pohištvo, nameniti za v najem. Kar bi primanjkovalo, bi poskrbeli bratje (teh ni manjkalo). Mati pa se je bila že odločila: bila je trgovčeva hči s prirojenim čutom za posle; odlično je znala računati, bila je pogumna in odločna, a tudi previdna; predvsem pa je znala ravnati z ljudmi. Edith je bila dve leti stara, ko je oče umrl. Z mamo je začel delati sin Arno in njemu je prepustila vodenje podjetja, čeprav je potem večji del svojega življenja namenila skladišču z lesom in kupcem. Njena je zasluga, da so si opomogli in

obogateli, a trezno oziroma skromno živeli.

V tistem skladišču je mala Edith z dve leti starejšo sestro Erno preživela obilo lepih trenutkov in vstop je bil dovoljen še drugim otrokom, če so se znali mirno igrati. Najlepša igra je bila gugalnica: leseno desko na čok in zabava zagotovljena. S svojimi delavci je imela mama patriarhalen odnos. Za Božič so dobivali denar, hrano in obleke za otroke. Denar pa ni bil v gotovini (da ga ne bi zapili), ampak je vsak delavec razpolagal s hranilno knjižico, na katero je končal denar.

Edith se spominja verskih obredov doma in omenja vsakoletni, sedem dni dolg teden z nekvašenim kruhom in ponovno praznično razpoloženje otrok, ko se je na mizi spet prikazal lep, z maslom namazan kruh. Zelo zgodaj so se v njej začeli zbirati vtisi, ki so kasneje privedli do spreobrnitve. Ob smrti dveh stricev, ki sta naredila samomor, Edith pri pogrebu ugotavlja, da rabin ne izraža tolažilnih besed, ker judovska vera ne predpostavlja življenja po smrti, ampak le vračanje duha k Bogu, ki ga je ustvaril.

Določeni talmudski predpisi so se ji zdeli nepotrebno dlakocepljenje, kar utemeljuje s primerom. S prijateljem, pravovernim Judom, sta se nekoč sprehajala in Edith je imela v neki hiši bežno opravilo, da je njemu kar pustila svojo šolsko torbo in šla. Prepozno se je spomnila, da je bil šabat, dan, ko pravoverni Jud ne prenaša ničesar po cesti. Fant pa jo je čakal pred vrati in ko se mu je oprostila, ker je zaradi nje naredil nekaj prepovedanega, je odgovoril, da je že dobro, saj se ni oddaljil.

Mati je imela to svojo zadnjo hčerko posebno rada, tudi ker je Edithin rojstni dan

sovpadal s pravnim dnem (jom kipur), ki je dan posta in pokore in najslovesnejši dan v judovskem letu. Edith, kot vsaka judovska deklica, bi se morala prvič postiti pri dvanajstih letih, ker pa je bila suhcena, je po materini odločitvi začela leto kasneje. Sama pravi pa, da se tako ona kot ostali bratje in sestre niso izognili postu, tudi ko so se oddaljili od materine vere in se niso več držali obrednih predpisov. Če se judovstvo podeduje po materi, je bila gotovo ta navada način, da so ostali vezani nanjo, tudi ko so zapustili materin dom.

Doma so se vsi veselili šolskih uspehov najmlajše pri hiši, ko so zanje zvedeli. Edith ni rada delila šolskih dosežkov z družino, saj ni videla v njih nič izrednega. Da pa je bila izredna učenka, priča že dejstvo, da je po znanstvenem liceju opravila še klasično maturo. In če pristavimo, da jo je navduševal študij latinščine, da se ji je ta zdela "materin jezik", smo že razumeli. Edith je dvakrat prekinila študij. Prvič je odšla k sestri v Hamburg in osem mesecev opravljala le delo varuške in hišne pomočnice. Leta 1915 je pustila univerzitetni študij v Göttingenu, da bi nudila svojo pomoč v vojni vihr. Javila se je pri Rdečem križu in opravila bolničarski tečaj, preden je nastopila prostovoljno delo. Zdravljenje ji ni bilo tuje, že ker je bila njej najbližja sestra Erna zdravničica. Do take odločitve jo je privedla tudi izpraznitev univerze, ko si je vojna že zagotovila moške študente. Mati je take ekstremske izbire svoje hčere sprejemala s težkim srcem. Najtežja jo je še čakala: pri tridesetih letih je Edith odkrila Erni namen, da se spreobrne h katoliški veri, in jo prosila, naj pri mami nežno posreduje.

Prva Edithina služba je bilo mesto suplentke na šoli, ki jo je tudi sama obiskovala. Kasneje je bila v Freiburgu asistentka profesorja Husserla, s katerim je tudi diplomirala s svojo tezo o empatiji ali zvišvetju (v filozofiji npr. zaznavanje duševnega doživljanja kake osebe). Akademsko delovna pot je bila ženskam zaprta. Leta 1933 je morala zapustiti službo na šoli v Münsterju, kjer je poučevala filozofijo, in se vrnila domov. Ista usoda je doletela profesorja Husserla, čeprav se je že davno spreobrnil v protestanta.

Slednji korak je bil vstop v karmeličanski samostan v Kölnu.

Leta 1939 je Erna z otroki odpotovala v Ameriko in Edith je čakala na njen obisk v Echu, na Holandskem, kamor se je bila zatekla. Do srečanja ni prišlo, ostali so le pismeni stiki. Edith se je pridružila še sestra Roza in obe so nacisti odpeljali 2. avgusta 1942. Bodoča sveta Theresia Benedikta a Cruce je bila stara enainpetdeset let.

Delavka empatije bi z ravnodušnostjo sprejela pridobljeni, visokodonečni naslov.

5

ČETRTEK,
30. JANUAR
2003

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (18)

TEREZA SREBRNIČ

Med obiskom vasi Neve Shalom/Wahat as - Salam (NSh-WAS) smo se, kot že omenjeno, podali tudi na malo pokopališče, ki leži nedaleč od Dumije (kar pomeni "hiša tišine" in je kraj zbranosti, molitve za pripadnike vseh treh veroizpovedi, ki tu živijo), da bi obiskali grob ustanovitelja Bruna Hussarja. Spremljevalka Anne Le Meignen, soustanoviteljica vasi, nas je spremljala tudi do bližnjega groba, kjer ležita Tom Kita' in komaj dvajsetletni prebivalec NSh/WAS, in nam občuteno povedala njegovo zgodbo.

Tom je bil med najmlajšimi odraslimi člani vaše skupnosti. Šel je obvezni vojaški rok za tri leta. Le nekaj dni pred odpustom pa je postal žrtev strahovite nesreče, ko sta trči-

la dva izraelska helikopterja in je življenje izgubilo 72 mladih vojakov. To se je zgodilo na večer 5. februarja 1997.

Tom je bil prvorojenec v družini Boaza in Danielle Kita'. Zapustil je še brata Yonathana (18-letnega), Amita (14-letnega) in desetletno sestro Orit. Njegovi starši so še danes v kraju zelo priljubljeni in spoštovani posebej zaradi velike angažiranosti na področju medetnične vzgoje. Toma so vsi poznali kot resničnega in pristnega člana "Oaze miru", kar ime kraja pomeni.

Služenje vojaškega roka je, kot znano, v Izraelu obvezno za fante in dekleta, ki postanejo polnoletni. Prvi služijo državi tri leta, slednje pa le dve. Po tem obveznem roku pa sledijo občasni vpoklici za krajši čas, da si pripadniki vojske osvežijo znanje, spretnosti in veščine. V

vojnem času (kot je sedanje) pa je potreba po vojaški sili večja, zato so vpoklici splošni, daljši in imajo gotovo prednost pred vsem drugim.

V skupnosti NSh/WAS se pri mladih seveda postavlja kruto, tragično vprašanje obvezne vojaške službe, ki pa je taka samo za pripadnike hebrejskega naroda. Palestinci bi sicer lahko zaprosili za prostovoljno vključitev v vojaške vrste, kar pa je pravzaprav nemogoče v praksi. Mladi Judje in Palestinci se od rojstva dalje učijo živeti v medsebojni ljubezni in v spoštovanju različnosti, v sprejemanju drug drugega. A Judje morajo kot ostala hebrejska mladina v vojsko. Tam se bodo morali mogoče boriti proti Palestincem, bodo primorani obstreljevati njih naselja, rušiti

njihove hiše... Ali pa bo kdo postal žrtev napada kamikazejev... S takimi vprašanji se soočajo mladi pripadniki v

Tomova družina ob njegovem pogrebu

"Oazi miru" in odgovori niso lahki in samo po sebi umevni, saj vsakdo ljubi in spoštuje svoj narod, svoje korenine. Tudi Tom Kita' in se je spopadal s podobnimi dilemami. Njegov pogreb pa je bil različen od pogrebov ostalih vojakov, ki so z njim umrli v nesreči. Toma

so pokopali v vasi in ne na vojaškem pokopališču. Krste niso spremljali vojaški pozdravi in streli v salvah, le jok domačih in sosedov, sovaščanov - tako Judov kot Palestincev.

Veliko prijateljev je spregovorilo ob mladeničevem grobu, med njimi tudi Abdessalam Najjar, ki je bil Tomov palestinski učitelj od 9. do 13. leta v vaški šoli. "Danes se Arabci in Hebrejci klanjamo spominu tega izraelskega vojaka, ki pa ni bil samo to: bil je naš sin, zrastle je z mojimi otroki", se je

ganjeno izrazil v svojem govoru Tomov učitelj. Vsi so fantovo tragično smrt objokovali... in njegov grob krasijo sveže rože, kamenčki in sveče še danes. Saj je bil Tom s svojim nasmehom, z žarečim obrazom zaničanje vsakega sovraštva in vojne.

DALJE

MESTNA GALERIJA V NOVI GORICI

TOMAŽ LUNDER, FOTOGRAFIJE

KATARINA BREŠAN

"Sam in toliko življenja" je v knjigo vtisov napisal nekdo, ki si je pred mano ogledal fotografije Tomaža Lundera v Mestni galeriji v Novi Gorici.

Na črno-belih posnetkih se vrsti pisana družina najrazličnejših ljudi, od novorojenčkov do starejših, tako da se gledalcu res zdi, da je sredi življenja. Najprej pade pogled na dve povečavi. Na eni so izkušene oči starca, na drugi pa otroške, ki po-

rok, ki se igrajo pri morju, se kopajo v soncu in jedo sladolede. Na njegovih fotografijah so ljudje s porok, zabavajo se s prijatelji, lovijo ribe ali pijejo kozarček.

Na izrazitih obrazih sije intimnost vsakdanjosti. To je čar črno-bele fotografije, ki pusti čustvom, da pridejo na dan in sama obarvajo sliko. Vsak posnetek je zanimiv in pripoveduje neko svojo zgodbo o prijateljstvu, otroški pustolovščini ali družinskem prazniku. Pogledi ljudi so zamišljeni, pozorni in radovedno

Tomaž Lunder, Pred lovom, 2002

zorno strmijo v svet. Kaže kakor, da bi radovedni vnuk poslušal dedkovo pripoved.

Fotografije v podolgovatem formatu delujejo zelo dinamično. Na njih nasmejane gospe plešejo ob ritmu kake zabavne glasbe, zagreti mali nogometaši brcajo žogo ali pa po tekmi sedijo pred hišo. Lunderovo življenje je življenje navadnih ljudi, družin, ki hodijo na dopust, ot-

ali z zabavo gledajo okoli sebe ter v fotografijah objektiv.

Na portretih posameznikov je od blizu ujet samo obraz. Mlad fant strogo strmi predse, starejši bradati mož, ki spominja na biblijskega očaka, obrača glavo navzgor, ženska si z rokama zakriva obraz ob izbruhu smeha.

Fotografije, ki jih spremlja tudi dobro izbrana glasba, pripovedujejo o veselju do življenja, o malenkostih in preprostih užitkih. Tudi fotograf jih doživlja, ljudje ga sprejemajo v svoj krog in radi z njim delijo nekaj trenutkov. Njegov fotoaparati ga ne oddaljuje, ampak je sredstvo, s katerim se drugim približa. Postavi ga v dogajanje in mu ponudi možnost, da prizore trajno hrani. Na stvari gleda s povsem osebnega zornega kota. Ne ohranja jih dokumentaristično, ampak o njih izraža svoje mnenje, usmerja pozornost. Oseb ne prikaže v celoti, pogosto so kar odrezane, kar dela posnetek razgiban in zanimiv. Daje vtis, da je ujel samo delček, da pa se okoli njega dogaja še veliko več.

Tomaž Lunder se je rodil v Škofji Loki leta 1955. 1974 je maturiral v Boicewillu, v zvezni državi New York, diplomiral pa v Ljubljani, na Fakulteti za elektrotehniko leta 1979. Deluje kot samostojen fotograf, je član Društva oblikovalcev Slovenije in Združenja umetnikov Škofje Loke.

Razstava, z naslovom *Oči in sanje*, bo odprta do 4. februarja.

SPORNI ZGODOVINSKI SPOMIN

SPOMINSKA PLOŠČA NA TRŽAŠKI ŽELEZNIŠKI POSTAJI (1)

PETER MERKU

Le nekaj dni po odkritju plošče v spomin na deportirance, ki so jih odpeljali s tržaške glavne postaje, sem si ogledal obeležje, ki naj bi spominjalo popotnika na to, kar se je tam zgodilo, da bi sočustvoval s tistimi, ki so jih deportirali v nemška uničevalna taborišča. To naj bi bil namen. In vendar je učinek napisu kar se da vprašljiv. Vsaj zame je tak.

Prvo, kar mi je preprečilo, da bi se vživel v duševne muke, ki jih je predstavljal odhod s te postaje za večino teh nesrečnejših, je bil izključni izraz "nacistična taborišča", kot da bi ne obstajala tudi "fašistična taborišča". Da bi se to pripisali, pa čeprav samo v italijanskiščini, ponovno ni bilo dovolj civilnega poguma. Ta je očitno zmanjkalo celo pobudnikom plošče. Na ta način pa so zapečatili razliko med trpljenjem in smrtjo tistih, ki so bili odpeljani v Nemčijo in so vredni spomina, in tistih, ki so trpeli in umrli v Italiji in niso vredni niti omembe.

Po povratku v Nemčijo sem vzel v roke knjigo Lava Čermelja in začel brati: "...Iz Trsta smo se odpeljali 20. decembra (1941) ob 13. uri, in sicer pod 'velikim nadzorstvom'...Še enkrat sem skozi okno voza videl svoje nekdanje stanovanje in barkovlansko obalo." (*Ob tržaškem procesu 1941*)

Spomnil sem se nürnberškega Muzeja železnic in komunikacij,

nov del stalne razstave V Hitlerjevem kolesju - Ekскурz od 'zlatih dvajsetih let' do vojne in uničenja."

V dolgem članku med drugim piše: "Železnica se sooča z najmračnejšim poglavjem svoje zgodovine v Nemčiji. V novem oddelku o epohi Reichsbahna od leta 1920 nürnberški Muzej železnic podaja prvič tudi podrobno dokumenta-

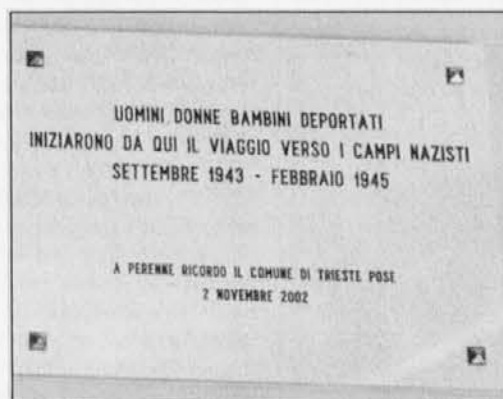

Tabla v spomin internirancem na tržaški železniški postaji

cijo o političnem polasčanju podjetja in o njegovi nosilni vlogi tako v napadalni vojni kot v holokavstu.

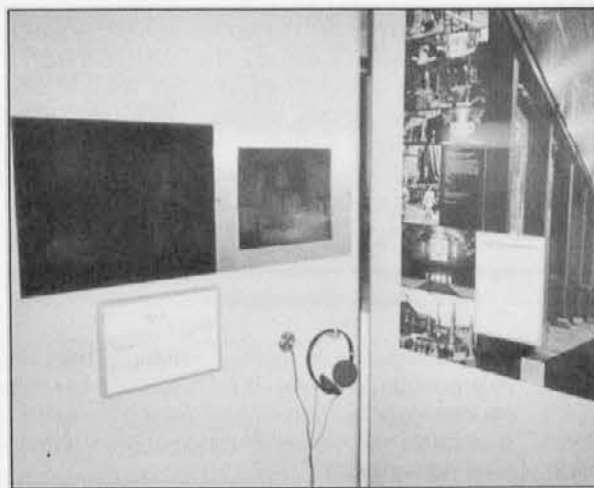
Mračne fotografije, zgodovinske karte in službena navodila, sezname z imeni deportirancev, kovček s številko Židinj, ki so jo odpeljali v Auschwitz v živinskem vozu, so samo odsev takratnih grozot. Posredujejo pa vendarle vsaj predstavo dimenzij bede in politične obsedenosti.

Kritično poglavje pa ni več tabu; železniška družba ga obravnava čisto odkrito, zagotavlja direktor muzeja.

Zato, da so lahko postavili v nekdanjo Orlovo dvorano in v sosednje sobane vitrine in panoje s slušno in video spremljavo, so bile potrebne obširne preureditve."

Reichsbahn (državne železnice) v nacionalsocialistični diktaturi 1933-1945

Takoj na začetku tega dela stalne razstave najdemo razlago: "Po prevzemu oblasti s strani

Oddelček nürnberškega Muzeja železnic, posvečen Mussolinijevemu obisku v Nemčiji leta 1937

kjer sem se nešteto krat znašel, ko sem, bodisi poslovno bodisi zasebno, razkazoval kakemu obiskovalcu mestne zanimivosti. Že v prvi sobani je takoj na desni strani visela velika fotografija prevoza deportirancev med drugo svetovno vojno. Podnapis je razlagal, da je nacionalsocializem uporabljal železnico za prevoze v taborišča smrti.

Z ženo sva se torej podala v Nürnberg z namenom, da preslikam tisto fotografijo, ali bolje rečeno, obeležje, vendar ga ni več. Namesto njega pa sva v novem muzejskem oddelku našla stalno razstavo, ki nosi naslov: *Železnica v službi demokracije in diktature. Reichsbahn 1920-1945*.

28. septembra 2002 beremo v dnevniku *Nürnberger Nachrichten*: "Muzej nemških železnic otvori

nacionalsocialistov leta 1933, so državne železnice postale orodje njihove diktature...Višek polasčanja je vsekakor bila njihova neposredna udeležba v drugi svetovni vojni in pri zločinih režima. Ne uničevalni vojni pohodi proti vzhodu ne deportacija milijonov ljudi v koncentracijska oziroma uničevalna taborišča bi ne bili možni brez sodelovanja državnih železnic..."

Razstava je razčlenjena na osem delov. Prvi prikazuje tehniko v službi propagande pod geslom *Dem Reich wir dienen auf Strassen und Schienen (Mi služimo reichu na cesti in na tračnicah)*. Drugo zaobjema *Reisen zwischen Urlaubsydl und Massenaufmarsch (Potovanja, nekje med počitniško idilo in množičnim zborovanjem)*.

DALJE

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 31.1. DO 6.2.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na spored vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 31. januarja** (v studiu Anka Černic): Priljubljeno zborovski glasbi: Kvartet bratov Smrtnik. - Svetnik tedna: Sv. Tomaž Akvinski (28.1.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 1. februarja** (v studiu Anka Černic): - Od vzhoda do juga: Različni glasovi sveta. Gost oddaje: Moni Ovadia. - Glasba od vsepovedi.

- **Ponedeljek, 3. februarja** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 4. februarja** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 5. februarja** (v studiu Danilo Čotar): - Pogled v dušo in svet: Pred 170-letji se je rodil Brahms. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 6. februarja** (v studiu Niko Klanjšček): - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE - STUDIO KOPER: PROGRAMSKA SHEMA 2003

Pozdravljeni! Prvi mesec leta 2003 se bliža koncu. Za sodelavce koprškega studia *Radio Ognjišče* je bil kar naporen, saj so stekle nove oddaje, tako za regionalni program kot za vso Slovenijo. Kljub določenim težavam, ki so se pojavile, kar je seveda povsem običajno, pa smo z delom, božjo in medsebojno pomočjo zadržali uspešno. Zahvala gre seveda v prvi vrsti poslušalcem, ki ste oddaje lepo sprejeli in tako poplačali naš trud.

Največ časa smo na programu ob četrtkih. Tu bi rad izpostavil oddajo **ZVONOVI ZVONIJO**, ki jo pripravlja in vodi Darja Ambrožič. V oddaji izvem o pomembnejših dogodkih s cerkvenega področja na Primorskem.

Z gostom v studiu a se v oddaji **V GOSTE SMO POVABILI** pogovarja Meta Panger, zvečer pa ob 20.30 odpotujemo s **KARAVANO PRIJATELJSTVA**, ki se zaključuje ob 23. uri. Za vaše čestitke, pozdrave, voščila in glasbena darila pa je namenjena sobotna oddaja **ALLEGRO, MA GLIH PRAV** med 16. in 18. uro. Bodite z nami in bodimo dobri.

PET PESNIKOV

V zadnji številki kulturne revije *Perimmagine*, ki izhaja v Vidmu in jo izdaja Comitato Tina Modotti, so objavljeni prevodi desetih pesmi petih sodobnih slovenskih pesnikov, ki jih je za revijo pripravila znana slovenska prevajalka in publicistka Jolka Milič. Vinko Mödendorfer, Brane Mozetič, Josip Osti, Iztok Osojnik in Anica Perpar so predstavljeni vsak s po dvema pesmima v slovenskem in italijanskem jeziku ter s kratkim biografskim zapisom. Tudi tokrat je neutrudna Jolka Milič iz Sežane uspela italijanskim bralcem predstaviti izsek slovenske sodobne poezije. Prevodi so, tako kot vedno, odlični.

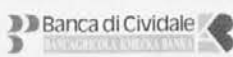
**ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
SLOVENSKA PROSVETA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE**

DAN SLOVENSKE KULTURE

TRST, sobota, 8. februarja,
ob 20.30 - Kulturni dom
GORICA, nedelja, 9. februarja,
ob 17. uri - Kulturni dom

RECITATORJA: Janko Petrovec in Jože Hrovat
NAGOVORA: Milena Padovan in Mirjam Bratina
Orkester Camerata Labacensis
SOLISTA: Črtomir Šiškočič in Luca Ferrini

POKROVITELJA: TRŽAŠKA IN GORIŠKA OBČINA
OB PODPORI KMEČKE BANKE-BANCA DI CIVIDALE

NA REŠETU

DOBRO BLAGO SE SAMO HVALI

Slovenski pregovor pravi: Dobro blago se samo hvali. Da bodo dobre oddaje našle same od sebe pot do poslušalcev, zaupajo tudi na Radiu Trst A, saj se le redko pojavi v tisku opozorilo na to ali ono oddajo (in še to bolj za televizijske kot za radijske oddaje). Toda neredko se zgodi, da poslušalci kake dobre oddaje ne slišijo, bodisi ker je zaradi objektivnih razlogov ne moremo poslušati, bodisi ker so napovedi v tisku silno pomanjkljive. Napovednika v Novem glasu sploh ni, v Primorskem dnevniku so sporedi najavljeni zelo shematično, pa tudi radijska večerni in jutranji napovednik sta zelo skopa in prav nič ne spodbujata zanimanja in radovednosti poslušalcev. Naj kot primer navedem nekatere četrtkovne oddaje. Zakaj četrtkovne? Zato, ker sem prav na četrtke - bil je to četrtke, 9. januarja - poslušala vse oddaje od A do Ž (kot bi rekla gospa Eliana), ker zaradi vremenskih razmer nisem mogla iz hiše. In odkrila sem nekaj zanimivosti, ki so mi prej ušle. Ob 9.30 so napovedani v Prim. dnevniku Koncertni listi. To so v resnici oddaje iz ciklusa Primorski puntar še živi med nami, v katerem Bojana Kralj predstavlja življenje in delo Ubalda Vrabca z dragocenimi podatki, spomini, komentarji in pričevanji tistih, ki so z njim sodelovali. Ista oddaja nosi ob sredah popoldne drugačen naslov: Mi in glasba - Ubaldo Vrabec. Vsak dan imamo za 11.10 najavljene Pogovore sredi dneva. Tako je ob četrtkih poleg stalnega gosta iz uredništva Novega Matajurja na sporedu vsakokrat še vsaj en zanimiv gost. Tako so bili v zadnjem času gostje Vide Valenčič dobitnik Bloudkove nagrade, prof. Franko Drasič, pa fotograf Riki Kalin iz Trsta, ki zdaj uspešno dela v Ljubljani, in Kristina Martelanc, ki deluje v okviru škofijske Karitas in nam je v zadnji oddaji odkrivala manj znano podobo sociološko in psihološko problematičnega Trsta. Sprašujem se, ali res ni mogoče večer prej ali jutraj istega dne najaviti, kdo bo sodeloval v Pogovorih sredi dneva.

Prav na prej omenjeni četrtke sem odkrila novo oddajo, ki ni bila zabeležena v nobenem napoved-

niku in se je skrivala pod imenom Potpuri. V resnici pa je šlo za razgovor Ivane Placer z igralcem Jankom Petrovcem o pesniških večerih, ki jih letos SSG pripravlja v Kulturnem domu. Naslednji četrtke je spet v okviru "potpurija" imela Ivana Placer zanimiv intervju z igralcem Brancetom Završanom.

Ob 18. uri se ob četrtkih (s ponovitvijo v petek ob 8.10) vrstijo kulturne oddaje o literaturi, filmu, gledališču in likovni umetnosti, ki jim poslušalci radi prisluhnemo. Toda če bi vnaprej vedeli, da bo na primer gost oddaje Veš, poet, svoj dolg, vedno zanimivi pisatelj Boris Pahor, bi še bolj gotovo naravnali sprejemnik na valove Radija Trst A.

Enako pomanjkljive kot za četrtke so tudi informacije o sporedih vseh drugih dni. Če se torej vrnem na začetek - res je, da se dobro blago samo hvali, da imajo dobre oddaje odmev pri zvestih poslušalcih. Večji odmev pa bi imele, če bi bili napovedniki v tisku in - predvsem - na radiu bolj obširni, bolj izčrpni. Postrski bi morali s tematiko pa tudi z imeni sodelavcev in gostov.

NLP

OB PREVODU ROMANA VILA OB JEZERU

BORIS PAHOR V GORICI

DAVID BANDELLI

V sredo, 22. januarja, se je v gorški mestni knjižnici odvijala zanimiva pobuda, ki je pomenila veliko zbliževanje med italijansko in slovensko kulturo. V organizaciji društva Ars

številno poslušalstvo sledilo dvojezičnemu izvajanju prof. Tatjane Rojc, ki je predstavila zanimivo zgodbo in genezo romana ter splošno Pahorjevo delo. Nato je besedo prevzela prof. Marija Kacin, ki je roman prebrala v italijanščino in anekdotič-

FOTO KROMA

in mestne knjižnice je potekala predstavitev prevoda romana Borisa Pahorja *Vila ob jezeru - La villa sull'ago*.

Po uvodnem pozdravu predsednika društva Ars, Saša Quinzija, je

no opisala prevajalsko delo ter težave in posebnosti Pahorjevega romana. Ob koncu je spregovoril tudi skoraj devetdesetletni mladenič, prof. Boris Pahor, ki je orisal svojo

bogato življenjsko pot. Ta mu je tudi omogočila, da je roman *Vila ob jezeru* sploh nastal. Zgodba tržaškega arhitekta je namerno postavljena izven Trsta (ob Gardsko jezero, kjer je Pahor nekaj časa tudi služboval), da bi tu prišlo do določene distan-

ce in da bi Trst postal neke vrste simbolično mesto - "pristan" ali bolje "zaliv", kakor ga rad pisatelj imenuje.

Pahor je navdušeno spregovoril tudi o ženskem liku - koprogonistu, ki romanu daje določeno posebnost. Katero, pa naj bralec sam ugotovi...

Seveda ni bilo mogoče, da se ne bi ob svojem zanimivem obujanju spominov Pahor zaustavil ob pojmu diktature, ki ga v svojem romanu prikazuje skozi podobo Duceja.

Zanimivo je bilo tudi slišati, kako je v Franciji kritika in literarna stvarnost sprejela našega pisatelja in kako je iz italijanskega prevoda Marije Kacin (ko je bil še v rokopisu) francoski prevajalec črpal potrebnih prvin, zato da je francoski prevod sploh nastal.

Naj ob zaključku zapišemo še, da je Boris Pahor v Franciji postal že klasik in je poleg Bartola verjetno najbolj prevajani slovenski avtor. Kaj pa pri nas?

PREDSTAVITEV POMEMBNIH KNJIG

DESETLETNA PRISOTNOST IN PLODNO DELO

V četrtke, 30. januarja 2003, ob 20.30, bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici pomemben kulturni večer, ki spada v prireditve, ki jih je Center načrtoval za praznovanje 40-letnice delovanja. Na kulturnem večeru bo ob petju zborov Lojze Bratuž in Mirko Filej ter ob nastopu gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel potekala predstavitev publikacije, zbornika o štiridesetletni prisotnosti in kulturnem delovanju slovenskega kulturnega hrama Lojze Bratuž z naslovom *Prehrojena pot - Temelj in upanje za prihodnost*.

Gre za zajetno publikacijo, ki ima v prvem delu zbrane zapise, ki so

nastali ob prejšnjih okroglih obletnicah kulturnega središča ter spomine Cirila Koršiča. Sledijo spominski zapisi, seznam prireditev, ki so se zvrstile v Katoliškem domu od 1962. do 1996. leta, in predstavitev Kulturnega centra Lojze Bratuž, se-deža številnih slovenskih ustanov, društev in za vso Gorico pomembnih organizacij. Tekste sta v zborniku o centru Bratuž prispevali dr. Verena Koršič Zorn in dr. Marija Kacin. Zbiranje podatkov pa je sad skupnega dela. Publikacijo bogatijo številne fotografije, ki so jih dale na razpolago ustanove ter številni posamezniki. Prav fotograf-sko gradivo tudi najbolj zgovor-

no priča o raznovrstnosti in številnosti kulturnih dogodkov in pobud, ki so se zvrstile v katoliškem domu prej in centru Bratuž kasneje.

Isti večer pa bo predstavljena tudi publikacija z zgovornim naslovom *Mirko Filej 1912-1962*, ki jo je Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica posvetilo Mirku Fileju, duhovniku, glasbeniku, prosvetnemu delavcu in organizatorju slovenskega petja in kulturnega dela

v Gorici in na Goriškem ob 40-letnici njegove smrti. Mirko Filej je v času svojega desetletnega delovanja na Goriškem oživil in usmerjal kulturno, javno in seveda prosvetno življenje slovenskih ljudi v mestu in na podeželju. Ob prispevkih o Filejevem življenju in

delu vsebuje knjiga 14 spominskih zapisov njegovih prijateljev, sodelavcev, kolegov, učencev itn. Objavljene so tudi razmnožene cerkvene skladbe, ki niso izšle v Filejevih pesmaricah. Poseben razdelek je namenjen fotografskemu gradivu. Zbornik o pokojnem Mirku Fileju je uredila prof. Lojzka Bratuž.

Obeta se prvovrsten kulturni dogodek! Vabljeni!

ALLA SPETT. DITTA MIKEZE&JAKKEZE

Jakec: Ti, si vido partido? Reči, kar čješ, ma Trieština, ljetos djela prou čudeže!

Mihec: Kaj češ, da me brigajo baluon, Trieština jen nje rezultati. Me je ži zadoste razjezilo pismo, ki smo ga dobile ued našga župana jen njegova odbornika za kulturo, de jeh nite ne imenavam. Nej jeh bo sram, de jemejo korajžo, de pošiljajo taka pisma sez povabilom podjetjem, de nej finančno podprejo Trieštino. Ne samo prošnjo, še določest si upajo, da je minimalni prispevek 2000 evrov, ma da lahko daš tudi več, u podporo tej škvadri, ki je Trste u tako čast jen ugled, kuker pravejo.

Jakec: Ma, dej! Ne se jezit. Sej se vje, da šport živi ued sponzorjev. So poskusli, ne! Če jen rata, da zberejo en par deset taužent eurotov, so že zaslužli, se ti ne zdi?

Mihec: Poslušme. U tej občini jen tle z nami gre ta-

ku, kuker gre, zatu, ki ledje so malo preveč udani v uso-do jen ne reagirajo več na nobeno krivico, na nobeno neumnost, na nobeno nespatmetno izbiri naših voditeljev. Vse v smisle... sej nj tako hudo!, ...pestmo stat, se bo že uredilo, ...bulše ne mješet, ki polej smrdi, ...sej nam ne gre prou slabo, bi lahko blo slabše... itd.

Jakec: Ma, dej! Govorimo ued nogometne ekipe, ne ued manjšine jen slovenskih pravic... in tedi ti boš vjedo, da je šport ana zelo pozitivna stvar, ki krepi značaj jen zdravje ued ledi. Jen zdrava pamet nam prave, da je prou, da se take zdrave jen vzgojne inštitucije, kuker je nogometna ekipa, tedi podpira. Sej če ne, ued koga češ, de bo živeu ta buogi šport?!

Mihec: Poslušme! Me prou čisto neč ne briga. Zame

šport živi od do-sti stvari, od jav-nih prispevkov in od deleža dr-žavnih stav, kuker so totokalčo al pej totip,... živi od sredstev, ki jeh pri-spevajo sponzorji, da v za-meno dobijo neko reklamno vidljivost. Živi od članarin samih športnikov, če so amaterji jen, rečmo, jegrajo teniš za rekreacijo, al de ohranjo gibčnost. Šport, ne na zadnje, živi tedi od tistih, ki plačajo vstopnico za jet gledat tekme..., živi ued kar češ!... jen, kuker vsak dan vi-demo, vsaj po mojem..., jema čisto zadoste, četudi se zna, de bojo zmerej juo-keli, de ni soudo.

Jakec: Tu, de se bojo juo-kali, je čisto logično jen prou. Zatu ki, če ne lepu vprašes, ti noben tedi prou neč ne da.

Zatu sta si Di-piazza jen Me-nia verjetno mi-senla... dejmo poskusit, ... do-bra besjeda do-bro mesto naj-jetno ni neč čudnega, da si je kašen odbornik za kultu-ro mislo, da bi nes urstil, den-mo reč med urarska pod-jetja, al kej poduobnega, da bi polej še pobirali kešne dauke.

Jakec: Kašna privatizacija, dej, sej nismo u Sloveniji! Ma, prozaprou, pomisle, keku bi se nosile naše žjene, če bi bla midva gospodarja ued ane fabrike ued ur. Kedu be jeh poslušo?! Ha, ha, ha...

Mihec: Nehej, dej nehej! Tudi ti si čuden. Mi ne muo-reš vse obrnit v hec, se djelet norca zs vsega,... tu, kar se dogaja na tej občini, so hude stvari. Mene strašno jezi, de

vadna delouca ued komuna.

Mihec: Ja, tu vejo vsi ledje tle u Trste, jen tu sen mislo tedi jest, sej tudi toučeva ure tle na ten turne ued župan-stva. Ma, znaš, kako je, u se-danjen časi privatizacije, ver-jetno ni neč čudnega, da si je kašen odbornik za kultu-ro mislo, da bi nes urstil, den-mo reč med urarska pod-jetja, al kej poduobnega, da bi polej še pobirali kešne dauke.

Jakec: Kašna privatizacija, dej, sej nismo u Sloveniji! Ma, prozaprou, pomisle, keku bi se nosile naše žjene, če bi bla midva gospodarja ued ane fabrike ued ur. Kedu be jeh poslušo?! Ha, ha, ha...

Mihec: Nehej, dej nehej! Tudi ti si čuden. Mi ne muo-reš vse obrnit v hec, se djelet norca zs vsega,... tu, kar se dogaja na tej občini, so hude stvari. Mene strašno jezi, de

jememo tle na županstve take telembače, ki samo grejejo stolčke jen jem je edina skrb, da si bojo zmi-senle kešno novo neumnost. Pomisli an moment, kašne so jeh že skuhal, kaj so rekli jen kako so samovšečno gvi-šni, da samo oni vjejo, kaj je prav.

Jakec: Eh, ne govori. Ze-njeh so tu pametne poteze.

Mihec: Pametne??? Ma, na kašen način?! Dej, ne go-vori take. Ne vjem, kje sen brau, da je fašizem racionalizacija iracionalnega. Kuker kaže, smo zdej priče prou temu jen jasno je, da zs tega zanes ne bo neč dobrega!

Jakec: Dej, ne buode pe-simist! Znaš kaj!... Nej Di-piazza jen Menia gresta gle-det Trieštino, midva pej bejž-va rajše popit an glaž črne-ga, ki nem ne bo škodlo!

Mihec: Ooo, bravo! Taku se govori! Bejžva, bejžva...

IN MEMORIAM

JUSTINA ČELAN VD. JEZA

V sredo, 22. t.m., se nas je lepo število zvestih sodelavcev in prijateljev tednika Novi list zbralo na komenskem pokopališču, da bi pospremili na zadnji poti gospo Jeza, kot smo sami imenovali gospo Justino Čelan, poročeno Jeza. Pogrebni obred in sveto mašo v župnijski cerkvi sv. Jurija je vodil domači župnik g. Peter Črnigoj. Ob odprtem grobu je naši zvesti sodelavki gospe Jeza v imenu vseh nas spregovoril časnikar Marko Tavčar. Z veseljem objavljamo njegove tople besede gospe Jeza v slovo.

8 Žalosten dogodek nas je zbral na komensko pokopališče. Poslavljamo se od drage gospe Jeza, kot smo jo imenovali vsi, ki smo kdaj sodelovali pri tedniku Novi list. Vest o njeni smrti me je in nas je presenetila, saj sem te dni še vedno izražal pozdrave, ki mi jih je bila naročila za prijatelje in sodelavce lista, pri katerem je bila kaka tri desetletja, se pravi do leta 1995 in tedanje združitev Novega lista ter Katoliškega glasa v nov tednik Novi glas, edina in nepogrešljiva tajniška in upravna pomoč. To odgovorno in žal - glede na razmere - gotovo premalo plačano delo, je ves čas do zadnjega opravljal z veliko natančnostjo in vestnostjo.

Pokojo gospo Justino, ali Tinko, kot so jo klicali domači, sem slučajno obiskal v prvih dneh novega leta v sežanskem Domu, ko sem bil na enem gotovo prereditih obiskov pri svoji teti. Po prvih trenutkih negotovosti in omahovanja me je draga gospa Jezova prepoznala in vprašala po vseh, s katerimi je sama sodelovala pri listu oz. po radijskih prijateljih njenega moža, rajnega pisatelja in prodornega časnikarja, protifašista, zapornika v italijanskih ječah in nato taboriščnika v Dachau ter predvsem velikega idealista in neupogljivega borca za neodvisno Slovenijo Franca Jeze.

Pokojo Justina Čelan Jeza je s svojim možem delila nehalno usodo človeka, ki je bil vedno na prepihu. Franc Jeza, ki je umrl 20. januarja 1984, se pravi skoraj na isti dan kot njegova žena 19 let kasneje, je bil namreč svobodoljubni človek, ki se je vedno odločal za svobodo, za resnico, za dobro in mir. Za te vrednote je rajni pisatelj, dosledno, tudi za ceno odpovedi, nerešenega državljanstva in brez gotove službe,

sam plačeval svoje izbire. Ob hčerki, gospe Evelini, pa smo zlasti mi, ki smo z njo teden za tednom sodelovali pri sestavljanju lista, vedeli koliko skrbi in tudi strahu je pokojna doživela ob tem idealnem boju Franca Jeze, moža, ki se je izčrpal v naporu, da je s svojimi knjigami in priložnostnimi zborniki ohranjal in razvijal zamisel o neodvisni državi Sloveniji. V tem smislu naj izpostavimo zlasti 5 takih zbornikov, ki so izšli v obdobju od leta 1978 do 1983 z naslovi Alternativa, Inicijativa, Demokracija, Akcija in Neodvisna Slovenija. Te publikacije gotovo pomenijo dragocen doprinos k utrjevanju misli o samostojni in suvereni državi Sloveniji. Jeza je sicer strogo skrbel, da doma o tem svojem delovanju in zavzemanju ni preveč govoril, da ne bi žene vznemirjal, a sama mi je pripovedovala, kako je nekoč, ko so izšli neki Jezovi letaki, ki so opozarjali, da si Slovenija zasluži neodvisnost, vso noč prebedela v strahu, da so ji odpeljali moža. Slovenska država se je njej in že pokojnemu možu po doseženi neodvisnosti - hvala Bogu - nekako oddolžila s priznanjem zaslug za to idejo. Jeza pa ji je v neki knjigi namenil lepo spominsko posvetilo, ko pravi, da se ji zahvaljuje za vse potrpljenje in ljubezen, ki mu ga je izkazovala, ko je v dolgih večerih in pozno v noč s svojim pisalnim strojem kalil nočni mir.

Sedaj, ko se torej poslavljamo od nje, naj se ji v imenu vseh prijateljev pri Novem listu in Radiu Trst A, še zadnjič zahvalimo za trud in nesebično žrtvovanje. V spominu nam bo ostala kot skromna, a pokončna in dostojanstvena osebnost, ki je znala z veliko odgovornostjo ostati zvesta svojemu prepričanju tudi v navidezno malih, a za nas pomembnih stvareh. Zato tu obljubimo, da jo bomo z možem Francem in idejami, za katere sta izgorevala, ohranili v trajnem spominu.

ZAHVALA

Ob težki izgubi mame

JUSTINE ČELAN VD. JEZA

se pristočno zahvaljujem vsem, ki ste z mano sočustvovali in mi stali ob strani v tem žalostnem trenutku. Topla zahvala gospodu Marku Tavčarju za lepe besede ob odprtem grobu, gospodu Aleksiju Pregarcu, njenim dolgoletnim sodelavcem pri Novem listu, gospodu župniku Petru Črnigoju, cerkvenim pevcem iz Komna in Škrbine ter vsem, ki ste mamo pospremili na zadnji poti.

HČERKA EVELINA JEZA

Komen, 23. januarja 2003

OSREDNJA SVEČANOST OB DNEVU SPOMINA V RIŽARNI

TRŽAŠKI ŽUPAN POSKRBEL ZA LEPO PRESENEČENJE

IVAN ŽERJAL

Pesimistična ugibanja o tem, ali bo na osrednji svečanosti ob Dnevu spomina v Rižarni tudi slovenski govor ali ne, je razblinila poteza tržaškega župana, ki je poskrbel, da se je njegov govor konsektivno prevajal v slovenščino. Mislim, da si dejanje župana Dipiazza zasluži oceno, da je bilo presenettivo in tudi pogumno, saj je šel proti volji lastne večine in predvsem odbornika za kulturo Menie, ki objektivno nosi največjo odgovornost za polemike, do katerih je prišlo v prejšnjih tednih zaradi neupoštevanja polnopravne prisotnosti slovenščine na svečanosti. Zato je tudi razumljivo, da je županova odločitev povzročila pravi vihar znotraj desnosredinske večine.

Župan Roberto Dipiazza je v preteklosti že poskrbel za številna presenečenja. Gledano z zornega kota slovenske narodne skupnosti, so

FOTO KROMA

bila to večkrat presenečenja v negativnem smislu. Tokrat pa je treba priznati, da je prvi občan častno zaključil serijo polemik, do katerih je prišlo zaradi izpustitve govora v slovenščini iz uradnega sporeda svečanosti ob Dnevu spomina, ki ga je pripravila tržaška občinska uprava. Da je župan spoznal, da ga je slednja polomila, so bili potrebni posegi cele vrste ustanov in organizacij ter tr-

žaške judovske skupnosti, nazadnje pa še slovenske generalne konzulke v Trstu Jadranke Šturm Kocjan, ki je Dipiazza in tržaškemu prefektu Vincenzu Grimaldiju poslala pismo in se z njima v nedeljo tudi telefonsko pogovorila. Verjetno je prav to dejstvo župana dokončno privedlo k odločitvi, po kateri smo v ponedeljek, 27. t.m., v tržaški Rižarni prisluhnili tudi konsektivnemu prevodu

njegovega govora, kar je po prepričanju predsednika SSO Sergija Pahorja slovenščini dalo pečat uradnosti.

Govor je bil tudi vsebinsko bogat, nenavadno je bilo npr. slišati iz ust predstavnika desnosredinskega zavezništva, ki je v marsikaterem elementu izrazilo protislovensko, priznanje o fašističnem preganjanju Slovencev, ali pa ugotovitev dolžnosti javnih uprav, da se spomini ne izrabljajo za spore, temveč za povezovanje, medsebojno sporazumevanje med različnimi skupnostmi, ki živijo v Trstu, in oblikovanje skupne prihodnosti. Zato aplavz, ki smo ga slišali na koncu, zelo verjetno ni bil le formalnega in dolžnostnega značaja, ampak je izražal iskreno priznanje govorniku.

Seveda, ena sama lastovka ni nujno že znanilka pomladi. Vendar po pogumnem županovem pravem dejanju v Rižarni v našem mestu verjetno nič ne bo več tako, kot je bilo.

V NEDELJO JUBILEJNA SLOVESNOST

STO LET SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

Organizirana slovenska gledališka dejavnost v Trstu praznuje svojo stoletnico. V znamenju slednje namreč poteka letošnja sezona Slovenskega stalnega gledališča (ena od abonmajskih predstav je bila namreč posvečena ravno temu jubileju), pri SSG pa za to nedeljo, 2. februarja, pripravljajo osrednjo

slavnost z jubilejnim poklonom, režijo katerega so zaupali Adrijanu Rustji.

Osrednja svečanost bo torej v nedeljo, 2. februarja, v Kulturnem domu v Trstu z začetkom ob 17. uri. Slavnostni nagovor bo imel predsednik upravnega sveta SSG dr. Filibert Benedetič, jedro proslave pa bo vsekakor pred-

stavljal nastop večjega števila priznanih igralcev in pevcov, med katerimi je veliko zares zvenečih imen s področja tako slovenskega kot tudi italijanskega gledališkega in glasbenega ustvarjanja. Tako je napovedan nastop Mihe Baloha, Borisa Cavazze, Lučke Počkaj, Danijela Malalana, Štefke Drolc, Nore

Jankovič, Alojza Miliča, Bogdane Bratuž, Aleša Valiča, Maje Blagovič, Antona Petjeta, Lidije Kozlovič, Poldeta Bibiča, Mirande Caharije, Aleksandra Valiča, Stojana Colje, Barbare Cerar, Vladimirja Jurca, Staneta Lebana, Milene Zupančič, Orazia Bobbia, Micheleja Placida, Borisa Kobala in Adrijana Rustje.

Večer bosta vodila Nikla Petruška Panizon in Janko Petrovec, pri klavirju pa bo nastopajoče spremljal Aleksander Vodopivec.

NABREŽINA / BOŽIČNI KONCERT V DOMAČI CERKVI

SLOVO OD BOŽIČA V ZNAMENJU LEPIH MELODIJ IN NAGRAJEVANJA JASLIC

Slovo od božičnega časa so v Nabrežini tudi letos obogatili s tradicionalnim koncertom, ki je bil prejšnjo nedeljo, 19. januarja, v domači župnijski cerkvi, kjer so potekale tudi liturgije z blagoslovom. Koncertni spored je oblikoval mešani pevski zbor Sempeter iz Ljubljane, ki ga je vodil Marjan Ribič. Sempetrske pevce je spremljal tudi njihov župnik Jožef Černe, ki je imel priložnostni govor, v italijanščini pa je spregovoril devinski župnik in dekan Giorgio Gianini. Ob tej priložnosti so tudi nagradili najlepše družinske jaslice, ki so krasile nabrežinsko župnijsko dvorano v okviru nedavne tradicionalne božične razstave. Nagrade so prejele družine Hrovatin, Križmančič in Gruden.

FOTO KROMA

NABREŽINA / PREDSTAVITEV KNJIGE STANISLAVA RENČLJA

KAMEN - ELEMENT, KI POVEZUJE KRAŠEVCE Z OBEH STRANI MEJE

Kamen je tisto, kar povezuje Kraševce z obeh strani državne meje. Kamen je kraškemu človeku nudil osnovni gradbeni material, nemalo krat pa mu je tudi nudil vsakdanji kruh v številnih - danes večinoma opuščeni - kamnolomih. Ta kamnita dediščina je v desetletjih po drugi svetovni vojni naglo tonila v pozabo, ljudje so vedno manj cenili to, kar jim je Kras dajal, poleg tega pa so se zaradi začrtane meje pretrgale tradicionalne vezi. Knjiga dr. Stanislava Renčlja *Kras kamen in življenje* je prišla ob skrajnem času, da Kras povzdignemo in da se mu zahvalimo, da nam je dal dušo. To je bilo med drugim poudarjeno na prvi zamejski predstavitvi Renčljeve knjige v prostorih SKD Igo Gruden v Nabrežini v četrtek, 23. januarja.

162 strani debela (če izvezemo reklamne strani in platnice), grafično in fotografsko bogato opremljena knjiga velikega formata *Kras kamen in življenje* je izšla pri založbi Libris v Kopru in je že doživela lep uspeh. V tem delu, ki je dosegljivo tako strokovnjakom kot navadnemu bralcu, je dr. Renčelj opisal, kako je Kras s svojimi kamnolomi dajal življenje velikemu številu družin in vsem tistim, ki so ob kamnolomih živeli. Avtorja je zanimala

predvsem vsakdanja raba kamna, saj je ravno v tem čar in vrednost kamnarskih izdelkov. Kamnosek je s svojo površinsko obdelavo dal kamnu vrednost, vsaka obdelava pa je služila namembnosti v vsakdanjem življenju, tudi v primerkih masivnih oblik pa sta pri kraških kamnitih izdelkih razvidni eleganca in skladnost. Kamen je dal pečat tudi kraški arhitekturi in Kraševci smo prvi poklicani, da to arhitekturo ohranimo, ker s tem ohranjamo tudi mikavnost kraške dežele. V zadnjih desetih letih je prišlo do osveščanja o bogastvu, ki ga kljub nekajdesetletnemu propadanju kraški kamen še vedno predstavlja. A danes skoraj nihče več ne zna obdelovati kamna, kakor je tudi današnja urbanizacija kraških vasi taka, da ne pozna več osnovnih elementov, ki so jih obvladali naši predniki pri gradnji poslopij.

Skratka, v četrtek so v Nabrežini lepo počastili Kras in njegove skope, a dragocene darove. To seveda z Renčljevo knjigo, a tudi s kraškimi motivi slikarja Marjana Miklavca in s pesmijo okteta Odmevi. Kdor pa knjige *Kras kamen in življenje* še nima in bi si jo hotel preskrbeti, jo lahko najde v Tržaški knjigarni in v Katoliški knjigarni v Gorici.

iž

FOTO KROMA

TO NEDELJO PRI SV. IVANU

GLASBENO SLOVO OD BOŽIČNEGA ČASA

Svetoivanska slovenska župnijska skupnost se bo tudi letos, kot že nekaj let, od božičnega časa poslovila z glasbo. Že v preteklosti so pri Sv. Ivanu ob koncu božičnih praznikov poskrbeli za kakovostna pevka srečanja, na katerih so nastopili kakovostni zbori in vokalne skupine od blizu in daleč. Tudi letos bo tako, ko bo v nedeljo, 2. februarja, ob 16. uri v svetoivanski župnijski cerkvi koncert z naslovom *Zvezda presvetla na nebu oznanja*. Ob tej priložnosti bodo nastopi-

li poustvarjalci iz zamejstva in matične Slovenije, se pravi tržaški duo Aldo Žerjal-bas in Andrej Pegan-orgle, ki je že več let prisoten na naši glasbeni sceni, poleg njiju pa bo svetoivanski koncert oblikoval še mednarodno uveljavljeni Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, ki ga res ni treba posebej predstavljati. Zbor je do lani vodil tržaški dirigent Stojan Kuret, v tej sezoni pa ga vodi nova zborovodkinja Urša Lah.

OBVESTILA

POTOVANJE Z Novim glasom. Vabimo Vas na potovanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Informacije in vpisovanje na uredništvih v Gorici, tel. 0481 533 177, in Trstu, tel. 040 365473.

SLOVENSKA ŽUPNIJSKA skupnost pri Sv. Ivanu v Trstu organizira koncert z naslovom *Zvezda presvetla na nebu oznanja*. Koncert bo v nedeljo, 2. februarja 2003, s pričetkom ob 16. uri v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu. Program bodo oblikovali duo Aldo Žerjal (bas) in Andrej Pegan (orgle) ter Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane. Toplo vabljeni!

ODBORNICI SLOVENSKE Vincencijeve konference v Trstu bodo na razpolago spet v ponedeljek, 3. februarja, od 15. do 17. ure na sedežu v 4. nadstropju v ulici Donizetti 3.

MESEČNA MAŠA za edinstvo bo v ponedeljek, 3. februarja, ob 15.30 v Marijinem domu v ulici Risorta. Na razpolago bo tudi ekumenski zbornik V edinstvi. Vabi ACM v Trstu.

V DRUŠTVU slovenskih izobražencev v Trstu bo ponedeljkove večer 3. februarja 2003 posvečen spominu Ljubke Šorli. Predstavljen bo zbornik *Pogovori srca*, ki je izšel ob 90-letnici rojstva

goriške pesnice. O njej bo sta spregovorili urednica prof. Marija Mercina in prof. Marija Pirjevec. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3. Začetek ob 20.30.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu toplo vabi k uri molitve za duhovne poklice z mašo, ki bo v ponedeljek, 10. februarja, ob 18. uri v barkovljanski cerkvi.

ŽUPNIJA PROSEK vabi 12. februarja ob 20. uri v župnijsko dvorano na predavanje *Ozvezdja v astronomiji-Mit in realnost*. Če nam bo vreme naklonjeno, bomo opazovali tudi zvezdno nebo. Predaval bo prof. Edi Bogatec. Vabljeni!

DAROV

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na Frido Žerjal daruje brat Aleksander 50,00 €.

ZA CERKVENI pevski zbor pri Sv. Ivanu: v spomin na Frido Žerjal darujeta Marica in Uči Dolenc 25,00 €.

ZA MISIJONARKO Marjeto Marhar, ki deluje na Madagaskarju: v spomin na Edija Novaka daruje Helena Prelli 50,00; P.Z. daruje 20,00 €.

ZA CERKEV v Ricmanjih: družina Romano, Ricmanje, v spomin na pokojne starše 30,00 €.

ZA CERKEV v Logu: Marija Pregarc, Domjo, 10,00 €.

NOVA PREDSTAVA GLEDALIŠKEGA VRTILJAKA

OTROCI SO SI TOKRAT OGLEDALI ZGODBO O ŽALOSTNI KRALJIČNI

"Če bi prej vedela za vaše presenečenje, bi bila gotovo manj žalostna", je ob koncu pete predstave v okviru letošnjega Gledališkega vrtiljaka pozdravila junakinja nedeljske igrice, princesa Barabinka (Lea Kovačič) in se tako zahvalila najmlajši publiki za risbe, ki so ji jih otroci podarili, še prej pa narisali, medtem ko so skoraj uro pred začetkom igre nestrpno pričakovali prav žalostno kraljično. Po pravljici Milana Petka je besedilo za odrsko postavitev priredil režiser in scenograf Emil Aberšek, ki se vsako leto vrača v Marijin dom pri Sv. Ivanu. Skupina Gledališče na vrhici iz Nove Gorice je tokrat pod njegovim mentorstvom ponesla v tržaško predmestje delo, ki ga je premierno uprizorila decembra lani. Za glasbeno kuliso ter za bogate in nazarne kostume sta poskrbela stalna sodelavca pri Aberškovi produkciji Matej Petec in Nevenka Tomašević.

Na odru so se spet izkazali mladi igralci, ki smo jih sicer že opazili in pohvalili v prejšnjih sezonah družinske-

FOTO KROMA

ga abonmaja, kar potrjuje, da sta režiserjev trud in izkušnja na mladinskem področju naletela na plodna tla, kajti pri vseh nastopajočih, predvsem pa pri starejših, se kaže velika skrb za gib in glas, ki ni samo izraz naključja ali igralske nadarjenosti posameznikov, temveč sad smiselne večletne prizadevanja.

Žalostna kraljična je kraljevska, a istočasno skoraj vsakodnevna zgodba o tem, kako se oče, kralj Barabon (Nejc Cijan), in mama, kraljica Barabinka (Ajda Miška),

trudita, da bi modrooko hčerko spravila v "normalno dobro voljo". Obljuba, da ji bo sta kupila biserne oz. celo diamantne videoigrice, ne vrne deklici nasmeha. Niti misel na najboljše slaščice nima zaželjenega uspeha, še manj pa poskusi dvornega norčka (Teja Komel), da bi Barabinko zabaval, ali prigovarjanje stroge učiteljice (Nika Melnik), da o tabletkah skrbne zdravnice (Ana Žbota) sploh ne govorimo. Princeza kar naprej tarna, da ji je dolgčas, ali pa trmasto mol-

či. Ko se vsi umaknejo in ostane za hip sama, pa prizna, kaj jo muči, in potoži, da sploh ni žalostna, temveč jezna. Jezna je na odrasle, ki pričakujejo od nje, da bo pametna in spodobna. Ona pa bi se raje zabavala na njeni starosti primernejši način. Zato si, le takrat ko ni ob njej nikogar, ki bi jo za to lahko oštel, zapoje hudomušno pesmico o malem cepetalu, nad katero bi se starši in ostali dvorjani zgražali in bi jo celo prepovedali, ker je v njej zanje neprimerna, za Barabinko pa prav kratka in nedolžna beseda, s katero imenujemo 'zadnjo plat'.

Usoda in okoliščine so kraljični naklonjene, kajti po gradu se nenadoma sliši prijetna melodija, ki jo na svojo piščal igra fant (Vito Koršič) oz. deček kraljičnih let. Ta je edini, ki deklico (in ne kraljično) Barabinko docela razume, kajti otroci poznajo ključ, ki odpira vrata otroških src: "veselje je zdravilo", prijetna družba, sproščena igra in iskren smeh. Snop pisanih risbic pa tudi.

(AL)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

PROSLAVA OB 100-LETNICI USTANOVITVE

DRAMATIČNEGA DRUŠTVA IN ROJSTVA SLOVENSKE STALNE GLEDALIŠKE DRUŽINE V TRSTU

2. februarja 2003 ob 17. uri

V KULTURNEM DOMU V TRSTU

IN MEMORIAM

ALMA SEDMAK

Naše organistke ni več! V petek, 24. januarja, je - do kraja izčrpana - odšla h Gospodu.

Na nabrežinskem koru je dolgih štirideset let temperamentno in z večjo roko vodila domači zbor.

Doma je bila sicer iz Svetega Križa in se je orglati naučila še zelo mlada pri takratnem domačem župniku, gospodu Gracarju.

Pod njenim vodstvom se je zbor izoblikoval v ubrano celoto in naštudiral osem maš ter nič koliko nabožnih pesmi, tako da jih zdaj obvlada kakih tristo.

Zadnje čase je gospa Alma imela hude težave z zdrav-

jem, vendar je z neverjetnim pogumom do zadnjega vztrajala na svojem mestu in skrbeli, da slovenska pesem na našem koru ne bi utihnila.

Pogrebna maša drage gospe Alme Sedmak bo v petek, 31. januarja, ob 13.30 v Nabrežini, nato pa pokop v Sv. Križu.

Hvala za Vaš trud, gospa Alma, pa...bodite nam ob strani še naprej!

NABREŽINSKE CERKVENE PEVKE

ČEZMEJNO SODELOVANJE NA GORIŠKEM

SREČANJE VITTORIIJA BRANCATIJA S ČRTOMIRJEM ŠPACAPANOM

Srečanje med državnim sekretarjem Republike Slovenije in vodjem Urada za Slovene v zamejstvu in po svetu RS Črtomirjem Špacapanom in goriškim županom Vittoriojem Brancatijem, ki je bilo v petek, 24. januarja, v prostorih goriške občine, je bilo praznopravno srečanje med starima sodelavcema in prijateljskima, kar sta oba tudi poudarila na tiskovni konferenci.

Brancati je dejal, da sta s Špacapanom stara prijatelja, saj je z njim sodeloval, še predno je postal župan in je takrat Špacapan bil novogoriški župan. Prav njuno prijateljstvo po Brancatijevem mnenju lahko danes veliko pomeni, ko se ob bližnjem vstopu Slovenije v EU na obeh straneh državne meje zavzemajo za čim tesnejše sodelovanje in vzpostavitev novih odnosov. Brancati se je v svojem posegu navezal na nedavni intervju predsednika Evropske komisije za radio Koper, v katerem je Prodi dejal, da mora Gorica in Nova Gorica še tesneje sodelovati.

Sicer pa je Brancati še povedal, da sta s Špacapanom na sestanku prejšnji petek govorila o vseh problemih, ki danes tarejo Goriško na obeh straneh meje. Dotaknila sta se t.i. 5. koridorja, ki ne sme obiti Goriške; posebne cone na meji med Slovenijo in Italijo, v kateri naj bi zrasla nova mešana podjetja in čemur ne nasprotuje slovenska vlada, v zame-

FOTO: BUMBACA

no za to pa deželna uprava FJk zamuja; spregovorila sta tudi o čezmejni čistilni napravi za goriško, novogoriško občino in za občino Šempeter-Vrtojba; prav tako sta govorila o tesnejšem sodelovanju med goriško in šempetrsko bolnišnico; problem obmejnih delavcev ostaja še vedno odprt; Brancati je tudi povedal, da so na sestanku Špacapanu prikazali uresničevanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Gorici in na Goriškem, kot so tudi govorili o vrnitvi Trgovskega doma narodnim in kulturnim stvarnostim v mestu.

Brancati je sta na srečanju s Špacapanom spremljala tudi odbornika goriške pokrajine in goriške občine za čezmejno sodelovanje Marko Marinič in Damijan Terpin, prisoten je bil tudi podpredsednik goriške pokrajinske uprave Franco Sturzi, ki so na tiskov-

ni konferenci tudi spregovorili in označili sodelovanje med italijansko in slovensko stranjo na Goriškem kot odlično. Terpin je napovedal izjemno pomembno srečanje goriške, novogoriške in šempetrsko-vrtojbenske občine v Novi Gorici 29. januarja, ko naj bi točno določili skorajšnjo gradnjo skupne čistilne naprave in nakup skupne medicinske aparature, t.i. magnetne resonan- ce za obe bolnišnici na meji.

Črtomir Špacapan, ki ga je spremljala generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, je dejal, da se je sestal z Brancatijem zato, ker sta lahko že na prvem srečanju konkretno spregovorila o nalogah, ki so pred občinami ob meji in tudi širše med Slovenijo in FJk. Toplo se je zahvalil za prijateljski sprejem, za uresničevanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Gorici in za

dokončno rešitev Jeremitišča.

Povedal je, da bo slovenska vlada prispevala svoj delež pri nakupu magnetne resonan- ce za obe goriški bolnišnici, in je naklonjena tesnejšemu čezmejnemu sodelovanju na zdravstvenem področju.

Čistilno napravo na potoku Koren, ki bo imela zmogljivost, da pokrije področje, na katerem živi dvesto tisoč ljudi, bodo kmalu začeli graditi, ker je občina Šempeter-Vrtojba prižgala zeleno luč za izgradnjo obvozne ceste.

Špacapan je na tiskovni konferenci tudi predstavil sporazum glede ureditve pravne- ga položaja obmejnih delav- cev in povedal, da ga bo slovensko Ministrstvo za delo go- tovo podprlo in bo torej spo- razum uvrščen v kratkem na dnevni red slovenske vlade.

O t.i. 5. koridorju je dejal, da bi morali biti tako Slovenci kot Italijani pri uveljavljanju tega načrta dosti bolj agresivni v Bruslju, ker bodo sicer pred- vsem Nemci pomembne evropske tvore preusmerili na sever, na t.i. 10. koridor. Pove- dal je tudi, da so finance za iz- gradnjo hitre ceste od Gorice do Razdrtega urejene in bo zato cesta kmalu zgrajena.

Predvsem pa je srečanje med Brancatijem in Špacapa- nom ponoven dokaz, da se na Goriškem na obeh straneh meje dobro zavedajo, kakšen izziv je vstop Slovenije v EU, medtem ko prisotnost dveh slovenskih odbornikov na go- riški občini in goriški pokraji- ni priča o tem, da je slovenska prisotnost na Goriškem še ka- ko pomembna.

JUP

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA

ČETRTE OBČNI ZBOR

HARJET DORNIK

V soboto, 25. januarja, so se člani SD Sončnica zbrali na svetoivanskem sedežu na četrtem rednem občnem zboru. Z letošnjim letom zaključuje upravni svet svojo prvo mandatno obdobje, zato je bil sobotni občni zbor tudi vo- lilnega značaja in člani so po poročilih izvolili novi delovni odbor.

Predsednica Mirjam Bratina je v svojem poročilu naj- prej ocenila rast in pomen skupnosti v triletnem obdobju od njene uradne ustanovitve 13.6.1999 do danes. "Če preletimo naše triletno delovanje, lahko z za- dovoljstvom ugotovimo, da se je skupnost družin dobro uveljavila v našem prostoru in s svojim delovanjem popestri- la ponudbo na vzgojnem po- dročju, predvsem pa skušala ustvariti boljše odnose med družinami in jih povezati na različnih skupnih srečanjih, pripraviti zanje več preda- vanj, izletov, pustovanj, mar- tinovanj in drugih pobud, poleti pa je prevzela organi- zacijo poletnega središča Sre- čanja." Tem besedam je pred- sednica dodala iskreno za- hvalo odbornikom, ker "za vsem tem delom se skriva nji- hova izredna delavnost in po- žrtvovalnost, saj bi se brez nji- hovega nenehnega truda Sončnica ne razvila in ne po- stala to, kar je danes."

Iz analize lanskoletne ak- tivnosti je izšlo, da je bilo tudi zadnje leto zasičeno z najraz- ličnejšimi dejavnostmi. Od zadnjega občnega zbora je Sončnica priredila družinsko pustovanje z animatorjem Ju- retom Seškom, voditeljem na Radiu Ognjišče. Sledili sta predavanja p. Christiana Go- stečnika *Privlačnost različno- sti* in dr. Metke Klevišar *Izku- stvo težke bolezni v družini*. Skupnost je marca omogoči- la gostovanje štmavskih o-

trok v svetoivanski dvorani z odskim prizorom *Otroci in poezija*. Aprila so se člani od- pravili na družinski izlet, po- novno v Istro, tokrat na ogled naravne jame Dimnice, hra- stovelskega Mrtvaškega ple- sa, grada Socerba in drugih istrskih zanimivosti. Pred Ve- liko nočjo je bila na vrsti du- hovna obnova, ki jo je vodil p. Mirko Pelicon, po njej pa tečaj hitre kuhinje *Ko pride- mo iz službe*. Maja smo se zbrali na 7. Dnevu družine na Jeremitišču, nato pa je v pa- rku Zavoda sv. Družine steklo pet tednov poletnega sredi- šča Srečanja 2002. Odborniki so se pred poletjem zbrali na Kekcu na praznovanju tretje obletnice uradne ustanovitve skupnosti. Po poletnem pre- moru so se nekateri člani ude- ležili zanimivega spusta po Soči v okviru 17. Soške rega- te, kasneje pa so se zbrali na družinskem martinovanju v lovski koči v Srednjem na Kambreškem.

Med poročanjem je prišlo do izraza, da so bile poleg us- taljenih pobud nekatere izve- dene prvič in poskusno. Pred- sednica je ugotovila, da so bi- la družabna srečanja res us- pešna in tudi številčno dobro obiskana. Izstopala je tudi značilnost, da je Sončnica ve- čino pobud izpeljala v sode- lovanju z drugimi društvi in ustanovami, kar potrjuje nje- no težnjo, da želi biti odprta do vseh in ob vsaki pobudi ustvarjati ali poglobljati vezi s stvarnostmi, ki so prisotne v njenem okolju. Zato je lani vsaka njena pobuda zaživela na drugačnem prizorišču.

Ob koncu je predsednica omenila še želje in načrte, ki se v tem času jasneje izrisu- jo za bližnjo bodočnost. O le- teh so se prisotni člani tudi razgovorili.

Predsedniško poročilo je s finančnimi podatki dopolnil blagajnik Mauro Leban, nje- govo delo pa je v imenu nad- zornega odbora potrdil An- drej Vogrič. Prisotni člani so torej odobrili finančni obra- čun in proračun in nato spre- jeli sklepe, da se odbor razširi od sedem na devet članov, ker prinaša razvejena dejav- nost skupnosti preveliko o- bremenitev za dosedanje šte- vilo odbornikov. Po tem skle- pu je bil imenovan novi delov- ni odbor, ki ga sestavljajo Andrej Fajt, Mauro Leban, Mirjam Bratina, Ani Saksida, Paola Bertolini, Emanuela Mažgon, Marko Terčič, Aleš Figelj in Mojca Terčič. Člani nadzornega odbora pa so An- drej Vogrič, Goran Rustja in Vivijana Jarc.

Občnemu zboru je sledilo dobro obiskano predavanje psihologinje Jane Hosta *Za zdrave in ljubeče odnose v družini*, večer pa se je zaključil z družabnostjo za vse prisot- ne ob topli ugotovitvi, da se polet Sončnice nadaljuje. Krog družin, ki se prepoznajo v njenih vrednotah, se še na- prej širi. Trenutno je v to skup- nost včlanjenih petindevetdeset družin s skupnimi 155 člani.

NOVOGORIŠKI ŽUPAN MIRKO BRULC V GORICI

ZVIŠATI RAVEN SODELOVANJA!

Zdi se, da se vedno več lju- di na obeh straneh meje z ra- dovednostjo in odprtostjo za- nima za prihodnost Goriške. Številni prisotni v dvorani po- krajinskega sveta v sredo, 22. t.m., ob javnem srečanju Go- ričanov z novim prvim obča- nom Nove Gorice Mirkom Brulcem, to potrjujejo.

Posrečena zamisel v režiji Renata Fiorellija, koordina- torja Zelenih, je torej našla plo- dna tla, saj je večer trajal več kot dve uri, razprava med ob- činstvom in županom sose- dnjega mesta pa je bila res ži- vahna in bogata.

Brulc, ki je bil izvoljen na to pomembno mesto v posebno pomembnem obdobju, saj bo Slovenija čez dobro leto postala članica EU, je o sebi pove- dal, da se je rodil v Prekmurju in da je usposobljen dvojezični učitelj ("Vem, kaj pomenijo toleranca, spoštovanje drugih narodov in kultur"), da je bil do pred kratkim ravnatelj os- novne šole v Novi Gorici, da ima veliko političnih izkušenj, da se je že srečal z županom Brancatijem, s predsednikom pokrajinske uprave Brandolinom in z nadškofom De Anto-

nijem in da je pri vseh naletel na prijateljsko naklonjenost. "Čaka nas veliko nalog," je re- kel, "veliko si še lahko poma- gamo, da bomo bolje živeli ob meji." Zaverovan je v Prodi- jeve besede o dveh Goricah kot enem mestu. "Na tem bomo delali!"

Na dokaj sproščenem sre- čanju s prebivalci Gorice je žu- pan Brulc, ki sta ga spremljala podžupan Andrej Miška in re- ferentka za čezmejne odnose Petra Cotič, odgovarjal na šte- vilna in mnogovrstna vpraša- nja o tem, kako vidi prihod- nost našega prostora, o odno- sih do zamejskih slovenskih organizacij in do zasebnih te- levizijskih postaj, o strahovih pred padcem meje, o ekolo- škem vprašanju, o poznavanju jezikov ob meji, o kočljivem vzlozu zdravstva ob meji, o železniških in avtobusnih pove- zavah, o 5. koridorju, o primor- ski univerzi, o mednarodnih vodah, o igralništvu in vzgoj- nih vrednotah, o dvojezični to- ponomastiki itd. Z vseh teh zornih kotov je izrazil svojo misel in prepričanje, da je tre- ba v tem trenutku na vseh rav- neh iskati skupnih rešitev in

FOTO: BUMBACA

zvišati nivo sodelovanja. Po- membno je (s)pozna(va)ti zgodovino naše zemlje, mla- de združevati zlasti v kulturi. Veseli se reforme slovenske šole, ki bo reseni uvedla ita- lijansčino kot obvezni predmet, in pričakuje, da se bodo ita- lijanski otroci v Gorici učili slo- vensčine. "Tudi to je lahko pro- jekt, ki naj ga podpre EU!"

Sploh veliko daje na mlade, saj se zdi, da se oni - tako na slovenski kot na italijanski stra- ni - ne bojijo vstopa Slovenije v EU, obratno, so zadovoljni. Zato je nadvse pomembno vz- postavljati stike že med njimi, imeti daljnovidne načrte in o- mogočiti pretok idej, ki vse- stransko sodelovanje lahko samo še ohranjajo in krepijo.

DD

OBČNI ZBOR INŠTITUTA ZA SOCIALNO IN VERSKO ZGODOVINO

Prejšnji petek so se na rednem občnem zboru zbrali člani Inšti- tuta za socialno in versko zgodo- vino. Predsednik v odstopu prof. Scaloni je v poročilu izpostavil pe- stro dejavnost Inštituta na podro- čju raziskovanja in ohranjanja zgodovinske dediščine, kamor sodi urejevanje stolnega arhiva in kronike goriških jezuitov. Med pobudami velja omeniti vsaj še srečanja o liku kard. Missie, o ti- sočletnici Solkana v palači Rabat- ta in predavanji na temo prote- stantizma in Trubarjevega kate- hizma v sodelovanju s Kulturnim centrom Bratuž. Inštitut se pona- ša tudi s samostojnimi izdajami knjig: večletni bogati beri sta v prejšnjem letu pridružila umetno- stni in zgodovinski vodič goriške stolnice prof. S. Tavarna ter stro- kovno tehten zbornik simpozija o goriški nadškofiji od njenih za- četkov do propada habsburškega cesarstva. Na decembrskem pre- dstavitvenem srečanju zbornika je bila iznešena tudi potreba po ce- lovitosti zgodovinski predstaviti naše nadškofije, ki se bo morda konkre- tizirala že letos v knjigi, ki jo pri- pravljata L. Tavarno, verjetno najbolj- ši poznavalec tega področja. Ob koncu občnega zbora je bil izvo- ljen tudi nov odbor, ki ga sestav- ljajo: Renzo Boscarol, prof. Miche- le Cassese, prof. Liliana Ferrari, dr. Marco Grusovin, Luigi Tavarno, prof. Andrea Tilatti in prof. Joško Vetrh. Novemu odboru voščimo, da bi še naprej uspešno vodil In- štitut, ki s svojim strokovnim delo- vanjem in širino obzora predstavl- ja svetlo točko goriške kulture. SQ

V ŠTANDREŽU PREMIERA IGRE TAT... A KORISTEN

ZMEŠNJAVA OB MALOMEŠČANSKI "POŠTENOSTI"

IVA KORŠIČ

Led je prebit! Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež je s svojimi igralci mlajše generacije prav dobro prestal zahtevno odrsko preizkušnjo: nastopati v celovečerni predstavi brez znanih in priljubljenih veteranov.

Mladi igralski sestet, David Vižintin (tat), Danijela Puia (tatova žena), Cristian Benedetti (moški), Vanja Bastiani (ženska), Verena Braini (Ana) in Marko Tabaj (Antonio), je v soboto, 25. t. m., pod režijsko roko Emila Aberske polno zasedeni štandreški župnijski dvorani A. Gregorčiča predstavil komedijo italijanskega avtorja in igralca Daria Foja *Tat... a koristen*, ki ga je iz italijanskega izvirnika *Non tutti i ladri vengono per nuocere* v slovenski jezik prestavila Ivanka Hergold. Po lanskoletnem resnobnem premoru so štandreški igralci znova izbrali komedijski žanr, po katerem je v zametju, pa tudi drugod poznana ljubiteljska skupina najraje segala na svoji zelo dolgi (že osemindesetletni!) nepretgnani gledališki poti. Izbirala je tokrat padla na sodobnega, gledalca znanega avtorja, ki je zaradi nekaterih svojih vsebinsko ne ravno neoporečnih del doživel cenzuro, procese, mnogo neveselosti z italijanskimi oblastmi, pa tudi upravičeno obtožbo samega Vatikana. Toda komedija *Tat... a koristen* nima teh predzna-

FOTO BUMBACA

kov; je le priostrena kritična puščica na račun italijanske samo navzven uglašene in poštene malomeščanske družbe. Za navidezno družinsko neoporečnim življenjem se namreč spletajo dobro zastrte ljubezenske izvenzakonske vezi, ki privrejo na dan po golem naključju: zaradi vloma tatu v elegantno stanovanje. Resnica pa mora ostati prikrita; saj je bilo vse le velik nesporek! Aberskov fin režijski pristop do teksta se je v uprizoritvi razvil v prijetno gledljiv komedijski splet s primernim tempom, ki je nudil veliko duhovitih trenutkov v dialogih in zabavne situacijske komike. Premierska publika se je po začetnem molčečem pretehtanju dogajanja ujela na komedijske limanice in se s smehom odzivala na replike, iz katerih je mestoma sevala kar cinično-črna obarvana humornost. Igralci so to takoj zazna-

li in spretno poudarjali te utrinke, tako da je predstava ohranila določen naboj do konca, ki se je popolnoma ujemal s Fojevo burkaško naravo. Marljivo sprejemanje režiserjevih napotkov in gestikulacijskih ter mimičnih pripomb Božidarja Tabaja, ki je tokrat sodeloval kot asistent režije, skrbna zavzetost, vztrajnost med vajami in veselje do gledališkega nastopanja so privedli mlade igralce do kar plastičnega poudarka značajskih različnosti protagonistov in prepričljive izvedbe celote. Čeprav nimajo vsi enakih igralskih izkušenj, so nastopili usklajeno, predvsem pa odgovorno in zrelo, z zavestjo, da nimajo običajne opore za osvojitve gledalčeve pozornosti. Ob nadaljnjih ponovitvah se bo gotovo okrepila še sproščena, ki jo premiersko sooča-

nje s publiko navadno zavira. Toplo ploskanje zadovoljnega občinstva je bilo najlepše darilo za nastopajoče, pa tudi za vse zaodrske zagnance. Za lep, uglašen zunanji videz igre so se kot ponavadi zagrizeno zavzeli Franko in Joško Kogoj, ki sta izdelala okusno v pastelnobarvo odeto scensko sliko, v kateri je kraljeval zelo pomemben element, velika ura, Snežica Černic, ki je preresetala nič koliko oblek, da je slednjič našla prave kostume, ki so se učinkovito stapljali s karakternimi potezami likov, Martin Tonsig, ki je v zatišju upravljal luči, in ne nazadnje dragocena šepetalka Marinka Leban, ki svoje delo opravlja vselej zelo skrbno. Lahko bi k temu seznamu dodali ostale člane dramske skupine, ki so bodrili nastopajoče in jih podpirali v tej gledališki dogodivščini, ki beleži kvaliteten dosežek, in ob kateri je izšel gledališki list (uredil ga je Damjan Paulin, platnico pa oblikovala Majda Zavadlav) z zapisi, mnogimi fotografijami in s kronološkimi podatki o odigranih delih v minuli sezoni.

Prva ponovitev Fojeve komedije je bila preteklo nedeljo, 26. t. m., v štandreški dvorani, in sicer kot zadnja predstava letošnjega abonmaja ljubiteljskih skupin Štandrež 2002. Prihodnje nedeljo, 2. februarja, ob 17. uri, pa se bo z njo v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž začel niz veselolig ljubiteljskih odrov Iskri vi smeh na ustih vseh, ki ga prirejata omenjeni Center in Zveza slovenske katoliške prosvete.

OBVESTILA

POTOVANJE Z Novim glasom. Vabimo Vas na potovanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Informacije in vpisovanje na urodbištvih v Gorici (0481 533177) in Trstu (040 365473).

V ČETRTEK, 30. t. m., bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici predstavitev knjige Erike Jazbar in Zdenka Vogriča: Gorica. Po sledovih naše prisotnosti.

ŽUPNIJSKI PASTORALNI sveti štandreške dekanije: vsi člani se zberemo v Štandrežu, v domu, 3. februarja, ob 20. uri z nadškofo. Predmet razgovora bo nadškofo pastoralni obisk. Pripravimo vprašanja, predloge ipd! Nihče ne bi smel manjkati. Lepo vabljeni! Dekan.

SKRD JADRO in komisija za slovensko manjšino v Ronkah vabita na proslavo dneva slovenske kulture, ki bo v občinski dvorani v Ronkah v petek, 7. februarja, ob 20.30

DAROV

ZA NOVI glas: Vera Trampuž 48,00; Zoran Kašča 2,00 €.

ZA CERKEV v Gabrjah: Neva Zaghet v spomin na starše 50,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 75,00; N.N. v spomin na Mirkota Batističa 30,00; družini Tomsč in Pelicon v spomin na Mirkota Batističa 50,00 €.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 50,00 €.

ZA MISIJON p. Kosa: Imelda in Eva s svojci v spomin na drago sestro in teto Frido Žerjal 50,00; Andrej Zaghet v spomin na starše 50,00 €.

ČESTITKE

Na Centru Komel se veselimo nove članice. V družini sodelavke Valentine in Davida Devinarja se je rodila Barbara. Čestitke in voščila!

Družini Devinar iz srca čestita naše uredništvo!

11

ČETRTEK,
30. JANUARJA
2003

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽZDRUŽENJE CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV - GORICA

prirejata kulturni večer ob izidu knjig

PREHOJENA POT in MIRKO FILEJ 1912-1962

SODELUJEJO: Mešani pevski zbor Lojze Bratuž
Moški pevski zbor Mirko Filej
Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel
Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Četrtek, 30. januarja 2003, ob 20.30

BOŽIČNE MELODIJE V RONKAH

PRISRČEN KONCERT

Slovinci v Ronkah skrbijo vsako leto za prijetnejše božično darilo za slovensko skupnost v Laškem. V nedeljo, 19. t. m., so že trindvaesetič nudili številnemu občinstvu lep koncert božičnih pesmi, ki je presenetil z izbranstvo sporeda in dovršenostjo izvajanja.

Letošnji koncert v cerkvi sv. Lovrenca je bil oblikovan v znamenju srečanja dveh skupnosti, ki sta kljub meji skoro 80 let v tesnih stikih. Tokrat je skupnost iz Opatjega sela, ki sta jo predstavljala MPZ Kras in cerkveni MePZ, prišla pet tudi za svoje ljudi, ki so se preselili v Laško, potem ko je vojna uničila vas in okoliške zaselke.

Po uvodnem pozdravu Lucie Germani v imenu prireditelja Ženskega zbora iz Ronk ter društva Jadro se je začel bogat glasbeni spored v prezbiteriju. MPZ se je predstavil z animirano vaško ljudsko kolednico. Sledile so znane Glej zvezdice božje, Blažena noč in Tiho le tiho in predstavitev zbora Kras, pa

še starodavna Readinga-Adeste fidelis, Sattnerjeva-Po pozdigo vanju in Foersterja-Večerni Ave, za katerimi je prinesel pozdrave skupnosti župan občine Miren-Kostanjevica Zlatko Martin Marusič. Nato je nastopil cerkveni zbor, ki ga kot prejšnjega vodi Pavel Pahor, z 9 zahtevnimi pesmimi, katerih velik del je uglašbil Ubald Vrabec, zadnje tri pa so bile tuje in črnske. Vse skladbe so vzbudile veliko zanimanje občinstva. Vmes je bila predstavitev zborov, Karlo Mucič pa je podaril priložnostno plaketo gostom. Božični koncert se je končal s skupnim petjem Svete noči in s toplimi besedami domačega župnika Renca Boscarola ter Klare Zavadlav, hčere nekdanjega župana v Opatjem selu, ki se je po prvi vojni preselil v Ronke.

Prijetno vzdušje se je preselilo v kletne prostore domačina Silvana Marusiča ob petju in okusnem domačem pecivu ter pristni kapljici.

KM

ZAHVALA

Draga prijateljica nam je rekla: "Ko pride veliko trpljenje, te Gospod nosi v svojem naročju."

Iz srca se zahvaljujemo vsakemu, ki je prišel pospremit našo Gajo na pokopališče. Hvala za vsako toplo besedo, za vsako pismo. Hvala za molitve in vsako obliko pomoči. Hvala vsem, ki vam je pri srcu naša družina. Naj vam Gospod povrne in naj vas blagoslovi.

MARGARET, BOGDAN
IN PETRA

NAJLEPŠE DARILO ZA OTROKA...

Na pogrebu Gaje Tereze Ciglič 14. januarja je njena mama Margaret izrekla v zahvalo nekaj zelo lepih in zgovornih misli, ki smo jih želeli objaviti. Zahvaljujemo se ji, da nam je to dovolila. - Ured.

"Petra, Bogdan in jaz smo se hoteli zahvaliti vsem, ki ste molili za Gajo. Hvala vsem tistim, ki jo imate radi, tudi če Gaje ni težko imeti rad. Ne vem, zakaj se je Bog odločil, da ji je podaljšal življenje za eno leto, morda so k temu pripomogle tudi vaše in naše molitve. Bilo je trdo leto,

toda najlepše v našem življenju. Po zaslugi Gaje smo v tem letu spoznali veliko novih dobrih ljudi. Posebna hvala tistim, ki ste na katerikoli način prinesli veselje v našo družino v tem letu. Najlepše darilo za otroka je, da vidi mamo in tatu vesela. Zahvalili bi se radi vsakemu posebej, toda vas je precej.

Zato se osebno zahvaljujem svojemu možu Bogdanu, svoji hčerki Petri in svojemu angelčku Gaji.

Mama Margaret"

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

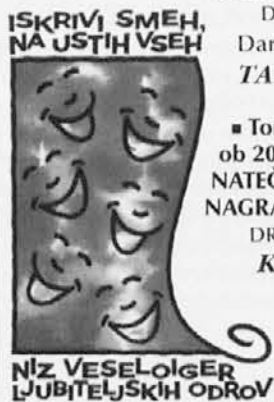
NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

■ Nedelja, 2. februarja 2003, ob 17. uri
DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

Dario Fo
TAT... A KORISTEN

■ Torek, 4. februarja 2003, ob 20. uri
NATEČAJ MLADI ODER - NAGRAJEVANJE
DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ
KONEC PRAVIJIC ALL...

PREDSTAVE bodo v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL

Srečanja z glasbo 2002/2003

KLAVIRSKI RECITAL
VALENTINA IGOŠINA

(MOSKVA)

Zmagovalka

II. Goriškega mednarodnega tekmovanja
v klavirski igri

Nagrada Giuliano Pecar

Na sporedu: Beethoven, Chopin, Schumann, Rachmaninov
KC Lojze Bratuž, sredo, 12. februarja 2003, ob 20.30

KOROŠKA

24. TISCHLERJEVA NAGRADA

LETOS GRE TREM SLOVENSKIM GLEDALIŠČNIKOM

Največjo nagrado koroških Slovencev so za "zasluge, da je odrska dejavnost danes med nami tako živa in na taki ravni, kot je", prejeli lutkarja Breda in Tine Varl iz Maribora ter režiser Franci Končan iz Horjula, ki že skoraj tri desetletja bistveno sooblikujejo in s prizadevnim delom omogočajo gledališko in lutkarsko dejavnost med slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem. Tischlerjeva nagrada je sicer poimenovana po Janku Tischlerju, soustanovitelju NSKS in "očetu" ter prvem ravnatelju Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu.

Na smrtni dan koroškega rojaka, domoljuba, ustanovitelja Slovenske gimnazije in soustanovitelja Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Joška Tischlerja, 23. januarja, sta osrednji organizaciji - KKZ in NSKS - v dvorani Slomškovega doma podelili že 24. nagrado. Prejeli so jo trije Slovenci - Franci Končan, Tine Varl in Breda Varl - za izredne zaslugе na področju gledališkega in lutkovnega ustvarjanja na Koroškem.

Iz leta v leto je zanimivo opazovati raznolikost publike, kar je seveda odvisno predv-

sem od prejemnika nagrade, tokrat pa je prišlo poleg "starih" še posebno veliko ljudi iz matične Slovenije, zato ni čudno, da je bila Tischlerjeva dvorana premajhna in so mnogi na hodniku prisluškovali poteku, ki je trajal uro in pol.

Slovesnost je pevsko spremljal dekliški tercet Hartman (pravnukinja pokojnega dr. Tischlerja), pozdravni govor pa je namesto odsotnega predsednika NSKS imel njen podpredsednik dr. Vospersnik. Ta je med častnimi gosti lahko pozdravil tudi oba konzula Republike Slovenije, škofova namestnika (kandlerja in vikarja), državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in zastopnike raznih organizacij na Koroškem in v Sloveniji (predvsem v Mariboru). Kot tretja točka je nastopila zmagovalka govorniškega natečaja (ustanovljenega po prejemu nagrade Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu leta 1989), dijakinja 8. razreda gimnazije Margareta Ciglič, ki je prosto razmišljala o Evropi brez meja.

Laudatio letošnjim nagajencem, ki že od leta 1974 pomagajo pri razvoju gledališke in lutkovne dejavnosti na Koro-

škem, je imel predsednik KKZ Dr. Zerzer. Seznanil nas je z dejstvom:

- da je Franci Končan po naključju (zamenjal je kolega) prevzel režijo za *Hišo tete Barbare*;
- da je do danes zrežiral že 64 predstav, od tega kar 43 za Selane, s katerimi je še posebno povezan;
- da si je na tisoče obiskovalcev ogledalo *Desetega brata*, *Martina Krpana* ali *Divjega lovca*;
- da se pravzaprav počuti kot domačin;
- da je Tine Varl v skoraj tridesetih letih zrežiral za Korošce že 45 lutkovnih predstav;
- da je že v prvih desetih letih z njim sodelovalo preko 50 mladih;
- da je razdaljal svoje znanje s seminarji po raznih krajih raznim ustanovam (gimnazijam, otroškim vrtcem);
- da od l. 1991 redno sodeluje z mladimi na Rebrci;
- da se je njegova soproga Breda (po poklicu napovedovalka in tehnična urednica založbe Obzorja) zaradi sodelovanja z njim odločila za študij na praški Akademiji lepih umetnosti in ga l. 1998 zaključila z magistriranjem;

- da je do zdaj oblikovala okrog 70 predstav, ki jih je režiral njen soprog;

- da je v zvezi z delom na Rebrci izdala celo knjigo *Igrajmo se z lutkami*, ki so jo izdali pri KKZ.

Zahvalo vseh treh je prevzel Franci Končan, ki je poudaril predvsem, da brez neimenovanih, skritih sodelavcev ne bi mogli ustvariti to, kar so in še bodo.

Slovesnost so zaključile gledališke skupine iz Sel, Vogrč in Lutkarji iz Celovca.

Omembe vredna je tudi zanimivost, da so se z minuto molka poklonili trem, v minulemu letu umrlim prejemnikom Tischlerjeve nagrade: prvemu iz leta 1979 Lajku Milosavljeviču, zadnjemu lani dr. Valentinu Inzku in Blažu Potočniku iz Toronta, ki je priznanje prejel leta 1995.

Tine Varl, rojen 3. maja 1940, je z lutkarstvom povezan od zgodnjega otroštva. Z osemnajstimi leti je v Mariboru ustanovil lutkovno skupino, v 70. letih prejšnjega stoletja pa je postal predsednik odbora za lutkarstvo pri ZKOS. Leta 1974 je Varl začel voditi seminarje za lutkarje na avstrijskem Koroškem med tamkaj živječimi Slovenci in od takrat je nepretrgoma deloval s slovensko manjšino. Prvo lutkovno predstavo je na avstrijskem Koroškem zrežiral že leta 1975, v minulih treh desetletjih je so-

deloval z vsemi slovenskimi koroškimi lutkovnimi skupinami in z njimi tudi uspešno nastopal na mednarodnih festivalih. Leta 1974 je bil med soustanovitelji Lutkovnega gledališča Maribor, leta 1990 je postal njegov ravnatelj in ga vodil do svoje upokojitve leta 1999.

Breda Varl, rojena 16. januarja 1949, absolventka oddelka za notranjo opremo in industrijsko oblikovanje na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, se je z lutkarstvom začela ukvarjati po zaslugi soproga Tineta. Na praški Akademiji AMU je magistrirala na oddelku za alternativno in lutkovno gledališče, od leta 1983 naprej pa je zaposlena v Lutkovnem gledališču Maribor, poleg tega pa je predavateljica za lutkarstvo na mariborski Pedagoški fakulteti. S soprogom Tinom je sodelovala pri lutkovnih skupinah na avstrijskem Koroškem, obenem pa je za številne gledališke skupine slovenske manjšine izdelala osnutke za scene in kostume.

Franci Končan, rojen 26. septembra 1940, je pri 20. letih v domačem Horjulu zrežiral prvo predstavo. Po poklicni izobrazbi je sicer ključavničar, vendar je bil predvsem dejaven na ljubiteljskem gledališkem področju. Na avstrijskem Koroškem nepretrgoma deluje od leta 1978 in je med drugim na oder postavil vsa tri

gledališka dela koroškega bukovnika iz prve polovice 19. stoletja Andreja Susterja Drabosnjaka. Že skozi 23 let pa najtesneje sodeluje s Katoliškim prosvetnim društvom Planina v Selah, poleg tega je pomagal tudi številnim drugim slovenskim društvom na avstrijskem Koroškem.

Kakor je dejal predsednik KKZ dr. Janko Zerzer ob podelitvi Tischlerjeve nagrade omenjenim trem gledališčnikom v Slomškovem domu v Celovcu, lahko ob pogledu na tri desetletja tesnega gledališkega sodelovanja s tremi nagrajenci ugotovimo, "da to že dolgo niso zgolj poslovno ali strokovni odnosi, temveč smo našli iskrene prijatelje, ki ob nešteti srečavanjih z našimi ljudmi, predvsem mladino, docela razumejo naš položaj in naše potrebe, naše napake pa morda tudi pozitivne strani, čutijo z nami, se z nami solidarizirajo in nas zagovarjajo pred tistimi, ki za nas nimajo razumevanja. Za vso naklonjenost in seveda za vse opravljeno delo z našo mladino naj bo podelitev Tischlerjeve nagrade skromen izraz priznanja in zahvale, s prošnjo, da podelitev ne bi pomenila zaključka nečesa, temveč smemo upati na nadaljnje plodno in tako uspešno sodelovanje", je menil predsednik KKZ dr. Janko Zerzer.

RB

GLOSA JURIJ PALJK

O ENAKOSTI

V našem razvitem zahodnem svetu se enakost uporablja tudi v širšem smislu, in sicer kot izraz za enakopravnost, kar seveda predvideva tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki v geslu o enakosti še dodaja, da gre za tisto enakost in enakopravnost, ki si jo je za geslo vzela tudi francoska revolucija. Preprosto in opisno povedano: enakopravnost med narodi, enakost med narodi, enakopravnost med ljudmi in enakost med ljudmi.

Pa smo vseeno toliko že zrasli, da smo se v življenju nekaj naučili in zato dobro vemo, da je v življenju z enakostjo tako, da imajo prav tisti, ki pravijo, da "s(m)o nekateri bolj enaki, kot pa s(m)o drugi", kar pomeni seveda preprosto resnico, da v življenju resnične in pravične enakosti ni.

Naša družba se rada ponasa s tem, da govori o enakosti kot o danosti, ki je v naši družbi vsem na voljo, češ da smo vsi enaki in smo zato lahko vsi tako enaki, kot so tudi drugi bogati. Gre za eno tistih velikih neumnosti in oslarij, ki pridejo vedno prav predvsem mogočnejšem, bogatašem in seveda politikom, da jih strešajo iz rokava, ko nastopajo v javnosti in se zdijo inteligentni zato, ker govorijo neumnosti, ki jih vsakdo lahko razume, in prav zato tisti, ki jih razume, revež, še sam misli, da je inteligenčen, ko pa jih politik tako učeno govori...

Nobene besedne igre ni v gornjem stavku, pardon, povedi, ampak čisto preprosta resnica, da vsi v življenju nismo enaki, nikdar nismo bili

enaki in tudi ne bomo.

V našem malem svetu, v katerem nam je dano živeti, pa se rado o enakosti govori tako, da se enakost vedno na dan povleče, ko je potrebno zakriti lenobo, malomarnost in vse tiste človeške hibe, ki nekoga delajo drugačnega od drugega in zato neenakega drugemu.

"Vsi smo enaki, vsi delamo, vsi hitimo, vsi smo pod pritiskom, vsi smo dosti časa od doma, vsi strašno delamo," so vzdihli, ki jih dobro poznate in se v njih tudi prepoznate: govorijo pa o tem, kako da smo vsi enaki. Pa je jasno in resnično le eno: da nismo vsi enaki, ker ne delamo vsi tako, kot delajo drugi, in obratno, ker smo nekateri zdoma zaradi dela več časa kot drugi, še bolj preprosto: ni res, da med nami ni lenuhov in "zabušantov", se pravi tistih, ki raje ne delajo zato raje lovijo meglo tam, kjer je ni, samo zato, da jim ne bi bilo potrebno delati.

Vsi dobro vemo, da nekateri radi delajo in veliko delajo, in tudi to vemo, da nekateri nič ali skoraj ničesar ne delajo, a obenem naredijo tudi vse, da se tega ne vidi, in tako imamo v naši sredi zares imenitne primerke resničnih delomrznosti, ki vedno nekam hitijo in vam nakladajo vedno nekaj o svojem težkem delu, ki se ga pa otepaajo, da je veselje.

Neverjetni in resnični čarovniki so ti ljudje! Tako začarajo, da je veselje in večkrat tudi vas, ki garate, kot so garali nekoč na ameriških bombaž-

nih plantažah zamorci, očarajo z besedami o svojem težkem delu in se vam kar zasmilijo. Zato rečete: "Ja, ja, je zelo težko, ampak veš, tudi sam delam kot žival!"

A s take vrste tiči ne pride do konca misli, ker vam bodo takoj povedali, da sami veliko več delajo od vas, da pa v zameno z vami sami veliko manj zaslužijo, kar seveda ni prav, ko pa smo enaki, mar ne? Če jim boste čisto previdno rekli, da ni ravno tako, vam bodo zamerili ali pa bodo okrog po svetu o vas slabe stvari trosili in razširjali. Saj smo vendarle enaki, mar ne?

Dajte mi, no, prav pošteno že enkrat povedati, če ste v življenju že srečali koga, ki noče biti enakopraven? In sedaj mi povejte še, če ste kdaj srečali lenuha, ki bi vam priznal, da je lenuh? Niste ga. In zakaj bi potem nekdo, za katerega bi po pravi znanstveni metodi zares empirično lahko dokazali, da je lenuh, prav vam, ki garate kot črna žival na polju, priznal, da dela manj kot vi, če pa smo vsi za enakost in enakopravnost?

Tudi sami poznate resnične umetnike, ki vam ob vsaki priložnosti eno obesijo o tem, kako so manj enaki od vas, kar je po njihovem mnenju zares krivično. Seveda ne govorimo o pravih umetnikih, ker si ti zaslužijo vsaj sto glos in ne ene same, ker so take vrste posebneži, ampak o navadnih, preprostih ljudeh, ki znajo resnično umetniško svoje

nedelo prikazati kot strašansko, gromozansko naporno delo. Kot učeni čarovniki stojijo pred vami, ki ste zgarani od dela, in prav oni vam od nedela spočiti in sveži pripovedujejo svoje težave in o svoji veliki utrujenosti... V vas vre, da bi jih mahnili kar čez obraz, tako: brez zveze, kar tako, da vam ne bi več težili, a molčite in kimate in zaključek takih pogovorov je vedno tak, da se zagovorite o enakosti, češ da "je življenje trdo in danes vsi delamo kot 'beštije' in danes nihče nima več časa za nobeno stvar, niti zase ne".

Najhuje je seveda takrat, ko se vam zgodi, da stopite med svojim težkim in dolgotrajnim delom v mesto, ob enajsti zjutraj peljete delovnega partnerja na kavo v bližnji bar, kjer najdete enega teh čarovnikov, za katere smo včasih rabili preprost izraz: lenuh, za mizo, kako pri belem dnevu sedi, v miru in lepi mestni kavarni pije kavo, bere časopise in revije. Ne morete verjeti lastnim besedam, ko zmorete še vpljudnost za pozdrav in obvezno vprašanje: "Kako gre?" V odgovor obvezno dobite: "Garamo, saj veš, kako je, garamo, samo tekamo in tekamo, garamo!"

A saj so o taki enakosti in garanju vedeli že naši nonoti povedati kakšno lepo.

Med drugimi tudi tisto, kako je zjutraj sedla muha na vola, ki je potem ves dan v vročem dnevu orala, da je zvečer slišal muho, kako mu je rekla: "E, ja, zdaj sva pa res utrujena, ko pa sva ves dan orala!"

SLOVENIJA

ŠOLANJE IN ZAPOSLOVANJE V TUJINI

Z EVROPSKO UNIJO NOVE MOŽNOSTI

V Sloveniji pričakujejo, da bodo z vstopom države v EU odpravljene ovire, ki še obstajajo, glede šolanja oz. izobraževanja in nato zaposlovanja

Visoke šole v tujini bodo razpisovale več štipendij za dijake oz. študente iz Slovenije. Izobraževalni program Tempus je že doslej številnim študentom

iz Slovenije omogočil koristno študijsko izpopolnjevanje v državah članicah povezave.

Tisti slovenski študenti, ki so se šolali v tujini, pa so hoteli potem tam ostati in se zaposliti, so imeli doslej precej težav, ker Slovenija ni

v tujini. Pri tem opozarjajo, da so šole v drugih državah po kakovosti programov in izobraževanja približno na isti ravni kot v Sloveniji. Poleg državnih oz. javnih šol je v državah članicah Eu vse več zasebnih, ki so sicer zelo kakovostne, toda jih je treba dobro plačati. Izkušnje kažejo, da so dijaki iz Slovenije na šolah v tujini, spričo večje motiviranosti, praviloma zelo uspešni. Z vključevanjem v EU se odpirajo nove možnosti v šolstvu.

bila članica Unije. Po sprejemu v povezavo bo manj težav, saj se je doslej že šest držav odločilo, nazadnje je bila tudi Velika Britanija, da bodo delovno tržišče skupaj z dovoljenji za prebivanje odprle za državljane novih članic že takoj po njihovem vstopu v EU, to je 1. maja leta 2004. To pomeni, da bodo slovenski državljani lahko brez zadržkov ne samo potovali v tujino, ampak tam tudi prebivali in predvsem delali.

M.

TUDI SAZU ODLOČNO NASPROTUJE KLONIRANJU LJUDI

PO VSTOPU SLOVENIJE V EU

MNOGO KORISTI OD VSTOPA V EU IN ZVEZO NATO

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji se čedalje bolj razplamteva polemika o tem, ali naj tudi slovenska država vstopi ob največji in najpomembnejši integraciji našega časa, v Evropsko zvezo in vojaško-politično organizacijo NATO. Pri tem je značilno, da pri nasprotnikih vstopa prevladujejo čustva, le-ta pa izhajajo tudi iz novega vala protiamerikanizma. Ko omenjajo mnogi NATO, ga enačijo z ZDA, simbol le-teh pa naj bi bil predsednik George Bush. Proti vključitvi v omenjeno vojaško-politično integracijo nastopa štirinajst združenj oz. gibanj t.i. civilne družbe v Sloveniji. Značilno in pomenljivo je, da to niso prave organizacije civilne družbe, saj omenjena združenja in gibanja financira država iz svojega proračuna, kar ni združljivo s pojmom civilna družba, kot velja v zahodnih državah.

Seveda so vsa stališča, pridržki in drugačna opredeljevanja privržencev in nasprotnikov NATO, ki jih izražajo v razpravah, legalna in legitimna, in jih je torej treba upoštevati in spoštovati. Mnoge je strah pred novim, boje se opustiti tisto, kar je bilo preizkušeno in velja v Sloveniji, ljudje pa se praviloma bojimo negotovosti glede prihodnosti. Pri tem pa je treba upoštevati, da t.i. navadna javnost še ni dobro seznanjena s tem, kaj NATO sploh je in zakaj bi bilo za Slovenijo pomembno in koristno, da se vanj vključi. V pripravah za referendum o vključitvi v EU in omenjeno vojaško-politično povezavo, ki bosta proti koncu meseca marca, bo vladni Urad za informiranje čez nekaj dni začel obsežno informativno kampanjo, ki jo je napovedal novi direktor omenjenega organa, Gregor Krajc. Sodelovali bodo tiskani in elektronski me-

diji in druga javna občila, ki delujejo v Sloveniji. Kampanja v prid vključitvi v zvezo NATO bo veljala okrog 150 milijonov tolarjev. Še pred njenim začetkom je državni sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve Samuel Žbogar demantiral trditve, da bo Slovenija morala vplačevati velike deleže v letne proračune vojaško-politične integracije. Vsota bo verjetno okrog 5 milijonov dolarjev letno, to pa je manj kot 0,5 odstotka celotnega Natovega proračuna.

O primernosti vstopa Slovenije v zvezo NATO je na srečanju članov Lions kluba v Domžalah razmišljal tudi veleposlanik ZDA v Sloveniji, Johnny Young. Na vprašanje, ali bi ZDA v primeru, da referendum o vstopu v NATO ne bi uspel, Slovenijo še imele za resno partnerko, je odgovoril: "Partnerstvo bi se sicer nadaljevalo, vendar če te ni poleg, ko se sprejemajo pomembne odločitve, potem ta odnos ni enak". Pripomnil je, "da bi bilo zaželeno, da bi se do 26. marca, ko bo prišlo do podpisa pristopnih protokolov v zvezo NATO, večina Slovencev odločila za članstvo".

V polemikah prihaja tudi do opredeljevanja o tem, katera povezava je pomembnejša za Slovenijo, EU ali NATO. Privrženci menijo, "da gre pri vstopanju države v obe evroatlantski organizaciji za dve plati iste medalje. EU in zveza NATO sta namreč bolj povezana, kot se zdi. NATO je dejansko obrambna sila Unije, in zato bi morali razumeti, da gre za skupen pomemben zgodovinski projekt, ki se mu je na referendumu treba odzvati na primeren način". V Sloveniji si tudi ne moremo privoščiti dvoličnosti. Ko nam gre lepo, bi bili radi sami in brezbržni do mednarodnega okolja, problemov mednarodne skupnosti in njenih prizadevanj. Kadar pa nas zaja-

mejo težave ali nastopijo krize, takrat pa bi bil NATO sprejemljiv. Slovenska javnost se sicer zaskrbljeno sprašuje, kje vse bo morala Slovenija kot članica NATO vojaško sodelovati. Vendar se tako vprašujejo tudi v javnostih drugih držav. Potrebno bi se bilo torej pošteno vprašati, zakaj pa bi, denimo, norveški, danski, portugalski ali pa ameriški vojaki umirali zaradi interesov Slovenije.

Aktualna in zanimiva so v zvezi s tem razmišljanja publicista Viktorja Blažiča, ki jih je zapisal v prispevku z naslovom *Vloga NATO*, objavljenem v novi številki mesečnika za kulturo *Nova revija*. Ko se sklicuje na neko izjavo Zbigniewa Brzezinskega, nekdanjega ameriškega svetovaleca za državno varnost (objavljena je bila v osrednjem slovenskem časniku *Delo*, 3. avgusta 2002), Blažič meni naslednje: "Pri nas v Sloveniji se v resnici lahko sprašujemo, ali ne bi Italija ob razpadu Jugoslavije leta 1991 preprosto, po običaju, z vojaškim posegom zasedla tisti del našega ozemlja, ki ga je že okupirala ob razpadu Avstro-Ogrske, leta 1918, a ga je morala leta 1947 po mirovni pogodbi vrniti tedanji Jugoslaviji - če ne bi bilo na kraju samem dobrohotno pokroviteljske navzočnosti sil zveze NATO, katere članica je sicer tudi Italija".

DRUŽBA TERME ČATEŽ KUPILA VERIGO HOTELOV SUNČANI HVAR

Hrvaška vlada je kljub nasprotovanju podpredsednika vlade Anteja Simonića in dveh ministrov iz vrst Hrvaške kmečke stranke, 23. t.m., po več kot mesecu dni političnih zapletov, odločila, da bo 62,3% hotelske verige, ki vključuje deset hotelov in nekaj drugih turističnih objektov, prodala slovenski družbi Terme Čatež. Kupnina znaša 10 milijonov evrov. Hrvaški

premier Ivica Račan je izjavil, da so s tem ubranili hrvaško verodostojnost, ki bi bila ogrožena, če bi preklicali uspešno izvedeni mednarodni natečaj. Po njegovih besedah so bili glavni pomisleki proti sprejetju ponudbe Čatežanov, psihološki in politični.

Slovenska družba se je obvezala, da bo v prihodnjih desetih letih vložila 70 milijonov evrov v obnovo hotelov. Nihče od zaposlenih ne bo ostal brez dela, prejeli pa bodo tudi višje plače.

Na isti seji pa je hrvaška vlada sprejela sklep, da bo Sloveniji poizkušala prodati svojo polovico jedrske elektrarne Krško. S tem bi se izognili nadaljnjim sporom med Slovenijo in Hrvaško. Cena naj bi bila kar 900 milijonov dolarjev, kar pa je za Slovenijo veliko preveč. Če Slovenija v prihodnjih treh mesecih ne bo odgovorila na ponudbo iz Zagreba, naj bi o sporu glede jedrske elektrarne Krško odločilo mednarodno razsodišče (arbitražo).

Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) je 24. t.m., objavila posebno izjavo za javnost o kloniranju otrok. V dokumentu je poudarjeno, "da v primeru, če se bodo novice o rojstvu prvih kloniranih otrok izkazale za resnične, sta bili biomedicinska znanost in tehnologija oploditve z biomedicinsko pomočjo zlorabljeni za poskus na človeku v nasprotju z načeli etičnega raziskovanja na ljudeh. To pomeni grobo kršitev človekovih pravic". Slovenski akademiki so tudi opozorili, "da bi kloniranje ljudi usodno spremenilo gledanje družbe na človekovo življenje kot vrednoto, s tem pa tudi na človekove pravice posameznika. SAZU se zavzema, da bi prepoved kloniranja človeških bitij uveljavili po vsem svetu".

PREVEČ CARINIKOV IN PREMALO POLICISTOV

Pri slovenski vladi, v okviru notranjega ministrstva, pri policiji ter v carinski upravi Slovenije delujejo različni strokovni organi in komisije, ki pripravljajo ukrepe za vzpostavitev novih režimov pri prehajanju državnih meja, ki jih bodo pričeli izvajati ob sprejemu Slovenije v Evropsko unijo, predvidoma 1. maja leta 2004.

Na slovenski meji s Hrvaško bo pričel veljati t.i. schengenski sistem, ki določa strogo policijsko in carinsko nadzorstvo nad potniki in tovari, ki bodo prihajali iz držav, ki niso oziroma ne bodo članice povezave. Gre za 670 km dolgo ko-

lajativijo schengenskega mejnega režima, predvidoma v letu 2006.

V pogovoru za naš časnik sta predstavnik slovenske policije Marko Gašperlin in generalni direktor carinske uprave Slovenije Franc Košir opozorila na kadrovske probleme, ki jih bo povzročilo izvajanje spremenjenih režimov za prehod državnih meja. Na t.i. južni meji med Slovenijo in Hrvaško bodo, denimo, po-

penško mejo, tako imenovano zunanjo mejo Evropske unije, ki jo bo morala varovati Slovenija, pri čemer pa bodo pomembnih ugodnosti in olajšav deležni prebivalci obmejnih območij med Slovenijo in Hrvaško.

Že z vstopom Slovenije v povezavo, torej 1. maja naslednje leto, pa bo uveden blažji ali bolj sproščen režim prehajanja meja z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. To bodo t.i. notranje meje EU, na katerih bo za prehod potnikov sicer še zmeraj potreben ustrezen dokument, tudi le osebna izkaznica, odpravljena pa bo carinska kontrola. Povsem pa naj bi bile notranje meje Slovenije s tremi sosednjimi državami odpravljene s popolno uve-

trebovali skupaj 2.587 policistov ter nad 900 carinikov. Policistov je v Sloveniji že zdaj premalo, zato bodo v to službo sprejeli in zanj usposobili večje število novih kandidatov. V policiste naj bi prekvalificirali tudi okrog 500 carinikov, saj bo v tej dejavnosti velik presežek zaposlenih. Na slovenskih mejnih prehodih in v uradih dela okrog 2.300 carinikov, od tega števila jih bo približno 900 potrebnih na meji s Hrvaško. Preostali pa bodo odveč, ker na slovenskih mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko ne bo več carinske kontrole. Zagotavljajo, da bodo vsem carinikom, ki bodo postali odvečni, zagotovili novo zaposlitev.

M.

4. KONCERT ABONMAJA V KULTURNEM DOMU V NOVI GORICI

30. OBLETNICA UMETNIŠKEGA DELOVANJA SLOVENSKEGA KVINTETA TROBIL

MATEJA POLJŠAK FURLAN

Prazniki so že daleč za nami, vendar spomin nanje še ni zbledel. Kulturni dom Nova Gorica pa je začetek leta obeležil še z enim, tokrat glasbenim praznovanjem: na 4. abonmajskem koncertu, prvem v letošnjem letu, smo v Novi Gorici praznovali 30. obletnico umetniškega delovanja priznanega ansambla Slovenskega kvinteta trobil.

Pa pogledimo najprej na prehojeno pot. Ansambel se uspešno dokazuje na domačem in mednarodnem koncertnem prizorišču že od leta 1972, ko ga je ustanovilo pet odličnih slovenskih glasbenikov, solistov, članov orkestra Sloven-

ske filharmonije in glasbenih pedagogov. Ustanovni člani so bili Anton Grčar, Stanko Arnold, Boris Šinigoj, Viljem Trampuž in Boris Gruđen. V današnji zasedbi od prvotnih članov nastopa le še Stanko Arnold.

Slovenski kvintet trobil po treh desetletjih umetniškega delovanja uvršča med najvidnejše komorne ansamble pri nas. Leta 1981 je prejel za svoje izjemne umetniške dosežke nagrado Prešernovega sklada, leta 1987, pa še Zupancičevo nagrado. Svojo kvaliteto v mednarodnih raz-

sežnostih je ansambel potrdil z uspehom na tekmovanju "Maurice André" v Parizu in na

številnih koncertih in turnejah v tujini.

Repertoar Slovenskega kvinteta trobil obsega skladbe od renesanse, baroka, romantike do ragtime in sodobnih del. V tem smislu je bil sestavljen tudi tokratni koncertni program, saj so predstavili dela J. S. Bacha, T. Albini, Millesova priredbo Bizetove Suite *Carmen*, Tri duhovne E. Crespa ter izbor iz Bernsteinove *West Side Story* v priredbi J. Galea. Pomemben je

njihov prispevek k slovenski ustvarjalnosti, saj je ansambel krstno izvedel številna, prav

zanje napisana dela slovenskih skladateljev. Na pobudo umetniške vodje in direktorice Kulturnega doma Nova Gorica Tanje Kuštrin je bilo prav zato v ponedeljkov program uvrščeno tudi delo iz domačih logov. Izbrali so zanimivo tudi zanje napisano delo skladatelja Slavka Šuklarja *Slake iz ravnice*.

Na 4. abonmajskem koncertu se je ansambel (poleg Arnolda še Matej Rihter, trobenta, Boštjan Lipovšek, rog, Stanko Vavh, trombon, Darko Rošker, tuba) izkazal kot zvočno zelo zanimiva celota. Na trenutke videno ritmično neskladnost je prekrila bogata akustika. S svojim poustvarjanjem je znala zasedba animirati in razgibati tudi publiko ter jo popeljati v nekoliko bolj jazzovski obarvane vode. Navdušenje je bilo nagajeno z dodatki, kjer se je kot že večkrat v večeru odlično izkazal Slavko Arnold.

OBVESTILA

KNJIŽNICA GIMNAZIJE Nova Gorica v sodelovanju z Goriško knjižnico Franceta Bevka in Goriško Mohorjevo družbo vabi na predstavitev knjige Janka Bratine *Dolina in hrib*, ki bo v četrtek, 30. januarja, ob 18. uri v prostorih Goriške knjižnice Franceta Bevka. Sodelovali bodo Bojan Bratina, Franc Černigoj in Branko Marušič.

ZVEZA KULTURNIH organizacij občine Brda vabi na predstavitev knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe 2003 in Trinkovega koledarja 2003 v četrtek, 6. februarja, ob 19. uri v Viteški dvorani na Gradu Dobrovo.

PRIMORSKO DRAMSKO gledališče iz Nove Gorice bo v Šmarjah pri Jelšah na Dan kulture, 8. februarja, slovesno zabeležilo stoto ponovitev velike uspešnice *Tistega lepega dne*, v režiji Borisa Kobala, ki je očarala neshetno gledalcev.

13

ČETRTEK,
30. JANUARJA
2003

TUDI SLOVENSKA PRISOTNOST NA SEJMU

ŠPORT

SLOVENIJA UVRŠČENA NA EP

USPELA 38. IZVEDBA KMETIJSKEGA SEJMA AGRIEST V VIDMU

Na videmskem sejmišču se je v ponedeljek, 27. januarja, končala letošnja, 38. izvedba kmetijskega sejma AGRIEST, ki se ga je v petih dneh ogledalo več deset tisoč ljudi. Na sejmu je nastopilo 250 razstavljalcev, ki so zastopali kakih tisoč proizvodnih podjetij. Sam sejem je bil razporejen v 8 halah na skupno 24 tisoč kvadratnih metrih razstavne površine.

Kot vsako leto pa so tudi letos pripravili več obsejmskih prireditev. Med drugim več posvetov in predavanj. Tako so obravnavali težave živinoreje v deželi Furlaniji-Juljski krajini, zelo odmevno je bilo tudi predavanje o novostih na področju tehnologije vinifikiranja visokokakovostnih rdečih vin. Med predavatelji na tem posvetu je bil tudi glavni enolog kleti Vinakoper Iztok Klenar, ki je predstavil izkušnje, ki so si jih pridobili pri vinifikaciji refoška. Izpostavil je dejstvo, da je refošek zelo občutljiva sorta, pri kateri je vinifikacija zahteven postopek, ki bistveno vpliva na vsebnost črsovinjskih snovi (polifeonolov) v vinu. V predavalnici smo opazili tudi nekaj slovenskih

vinogradnikov in tehnikov, kar je gotovo dobro znamenje. Organizatorji so posebno pozornost namenili predstavitvi kmetijske stvarnosti na Češkem in Madžarskem. Priredili so posvet o pomenu izobraževanja v kmetijstvu ter analizirali nesorazmerja v podražitvah cen mleka, ki pa se ne odražajo v dohodkih rejcev. Svoj, letos že 21. posvet, so imeli tudi čebelarji, ki so lahko prisluhnili več zanimivim predavanjem, med drugim tudi o stanju čebelarstva v deželi, o raznih virozah, ki napada-

jo čebele, in o vzreji čebeljih matic.

Obisk samega sejma pa je bil kar vzpodbuden. Razstavljalci so namreč ponujali širok izbor najrazličnejših strojev za obdelavo tal, namakanje, prevoz pridelkov, opremo hlevov, košnjo in spravilo sena ter za gozdarska dela, ob tem pa tudi bogato ponudbo vinogradniške opreme, škroplilnic in orodja ter kletarske opreme od pecljalnikov do različnih sodov, filtrov in strojev za stekleničenje. Kmetijske zadrage so imele tudi bogato ponudbo

manjših strojev in kosilk, ročnega orodja in opreme za vrtničarje in vrtnarje ter za oskrbovanje okrasnih vrtov in parkov. Na sejmu je predstavljalo in ponujalo svoje blago tudi več semenarskih podjetij, proizvajalcev krmil in kemične industrije ter nekaj družb, ki so ponujale gradbeni material in polizdelke za kmečka gospodarstva ter notranjo opremo hlevov. Obiskovalec si je lahko nabavil tudi kmetijske priročnike in strokovne, tudi poljudne publikacije, ki so jih predstavljale založbe strokovne literature.

Kot zanimivost najpovemo, da smo na sejmu AGRIEST opazili tudi kmetijske stroje slovenske izdelave. Znano slovensko podjetje Terpin iz Gorice je namreč postalo ekskluzivni uvoznik in predstavnik slovenskega podjetja SIP iz Savinjske doline. To je že dobro uveljavljena tovarna kmetijskih strojev, ki ponuja široko paleto kosilnic, obračalnikov, samonakladalk itd., ki so primerni za delo v najrazličnejših razmerah. Ta prisotnost se nam je zdela zanimiva in pomembna, saj potrjuje uspešnost slovenskega gospodarstva.

ZEHAJANJE OB ROB SLOVENSKE ZMAGI

ANDREJ ČERNIC

Tema, ki je prejšnjo sredo zaradi okvare razsvetljavalne naprave ovila pordenonsko športno palačo, je očitno zamigljala igro slovenske in italijanske košarkarske reprezentance. Sosedski derby, ki je potekal v sklopu kvalifikacijske skupine za nastop na evropskem prvenstvu na Švedskem, je postregel z nič kaj dopadljivo predstavo. Dolgočasno tekmo so popestrile samo napete in izenačene minute ob sklepu zadnje četrtine in solokacije nekaterih posameznikov. Nad vse se je z izvirno predstavo povzpela Marko Milič (na sliki), ki je v odločilnih trenutkih sam prevzel vajeti igre v svoje roke in zapečatil izid srečanja. Nosilni steber italijanske izbrane vrste je bil, posebej v zadnjih dveh četrtinah, Massimo Bulleri, najučinkovitejši italijanski ostrostrelec na tekmi.

way (kot so Miliča imenovali njegovi navijači v ZDA) je popestril slovensko igro. Z učinkovitim kroženjem žoge so košarkarji izpod sončne strani Alp prevesili tehtnico na svojo stran. V zadnji sekundi tretje četrtine je Milič zadel neverjetno trojko s polovice igrišča in popeljal Slovenijo do sedmih točk prednosti. Kljub učinkoviti igri Myersa in predvsem Bullerija so slovenski košarkarji zavladovali pod koši (tudi v tem elementu je kraljeval Milič, ki je v knjigo statističnih podatkov zapisal deset skokov) in nakazali nekaj učinkovitih skupinskih potez (Jaka Lakovič je zbral pet asistenc). Potres, ki ga je Milič sprožil s svojim vstopom, je v začetku zadnje četrtine povzročil globok prepad enajstih točk med obema reprezentancama. Na dan pa je takrat ponovno prišla značilnost, ki je že dalj časa zaščitni znak slovenske reprezentance, nezbranost v odločilnih trenutkih. Omenjena hiba slovenskih košarkarjev in Bullerijeve učinkovitosti sta bili glavni sestavini recepta italijanskega približevanja na sami dve točki zaostanka. Milič je tedaj ponovno prevzel pobudo ter dve minuti pred zadnjim piskom sirene s polaganjem in dodatnim prostim metom dokončno zapečatil usodo Recalcitijevih varovancev.

Tekma, s katero si je Slovenija izborila vozovnico za evropsko prvenstvo na Švedskem, se ne bo zapisala v košarkarske anale privlačnih srečanj. Pordenonsko občinstvo je nedvomno z dolgočasno zapustilo telovadnico. Gledalci pred televizijskimi zasloni pa so se zehaje prepustili še zadnjim intervjujem in zaključku prenosa.

ZDRUŽENJE PROIZVAJALCEV MLEKA

DEŽELNA PROTESTNA MANIFESTACIJA ŽIVINOREJCEV

Deželno združenje proizvajalcev mleka je priredilo v ponedeljek, 20. t.m., v sodelovanju s kmečkimi stanovskimi organizacijami protestno manifestacijo proizvajalcev mleka Furlanije-Juljske krajine. Organizatorji so s to akcijo želeli opozoriti pristojne oblasti na izredno težke razmere kmetov, ki se ukvarjajo s prirajo mleka. Kakih 100 rejcev, med katerimi je bilo tudi nekaj večjih rejcev s Krasa, je s svojimi traktorji in napisi nastopilo v središču Vidma. V posebnem dokumentu izčrpno prikazujejo dramatično stanje kmetij, usmerjenih v prirajo mleka. Izpostavili pa so tudi vzroke, ki so privedli do tega. Rejci opozarjajo na dejstvo, da je cena mleka leta 2000 znašala 710 lir za liter, lani pa je padla na 670 lir, medtem ko potrošnik kupuje mleko po vedno višjih cenah s poviški, ki nimajo nobene ekonomske osnove. Drugi problem predstavlja dejstvo, da država, kljub neštetim napovedim in obljubam, kljub uvedbi strogih pravil o nadzorstvu rejcev in prireje živali, ni uspela urediti niti tako imenovanega anagrafskega seznama živali, ki jih redijo v državi, kar pomeni, da posledično ni mogoče izvajati nobenega resnega nadzora. Vse to je privedlo do velikih težav na tržišču in celo do protizakonite prodaje mleka, prirejenega na "črno",

po cenah, ki so seveda bistveno nižje od uradnih tržnih cen. (Po nekaterih ocenah združenja rejcev naj bi se v vsedržavnem merilu na črnem trgu prodalo približno 5 milijonov stotov mleka, v vrednosti 200 milijard starih lir). Veliko odgovornost nosijo pri tem tudi industrijske mlekarne, ki na vse načine skušajo zmanjšati svoje proizvodne stroške tudi na ta način da uvažajo mleko celo iz Avstralije in Nove Zelandije.

Združenje proizvajalcev mleka meni, da bi bilo mogoče vsaj deloma rešiti problem s tem, da bi lahko potrošnikom ponudili proizvode, ki so bili z jamčeno predelani iz domačega mleka. Zato se zavzema, da bi uvedli poseben sistem sledljivosti, se pravi, da bi na konfekcijah vseh mlečnih izdelkov zabeležili podatke, ki naj podrobno navajajo, ne le v kateri mlekarji je prišlo do predelave in pakiranja proizvoda, ampak tudi od kod prihaja mleko. To je seveda mogoče le v sistemu natančnega povezovanja rejcev. Problem zase pa predstavlja za združenje vprašanje proizvodnih kvot in novosti, ki se napovedujejo v sistemu posebnih kontingentov, ki naj ne bi bili več vezani na določen deželni teritorij, ampak v prosti ponudbi. Problemov je torej veliko in so izredno težko rešljivi.

DEŽELNA USTANOVA ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

SREČANJE O ZELENJADARSTVU IN CVETLIČARTVU

Deželna ustanova za razvoj kmetijstva ERSA prireja v četrtek, 30. januarja, v Villi Chiozzi (Scodovacca pri Červinjanu-Videm) strokovno srečanje o gojenju, varstvu in zdravstvenih lastnostih teh vrtnin: pora (luka), bučk, špinat in fižola.

Prikazani bodo dosežki raziskav na omenjenih kulturah, ki so rezultat sodelovanja med strokovnjaki ERSE in vrtnarskimi obrati, ki so

dali na razpolago svoje proizvodne strukture.

Prikazani bodo tudi dosežki raziskav o vplivu substrata na kakovost sadik, tako za vrtnine kot za okrasne kulture, ter varstveni ukrepi za zatiranje glivičnih obolenj na ciklami.

Glede na aktualnost in zanimivost tematike, Kmečka zveza vabi vrtnarje in cvetličarje, da se udeležijo posveta.

PRIREJA JIH KMEČKA ZVEZA

TEČAJI ZA STROKOVNO USPOSOBLJENOST

Kmečka zveza vabi svoje članke, zlasti tiste, ki so zanimali za petletne podpore, ki jih predvideva ukrep F (okoljsko-kmetijski) - zmanjšanje uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, da se udeležijo tečajev: a) Uvedba in obveznosti, ki jih predvideva ukrep F deželnega načrta za podeželski razvoj (PSR): četrta lekcija bo v torek, 4. februarja, ob 17.30 v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah. Kmečki izvedenec Stefano Rosati bo govoril o pravilnem vodenju obveznih registrov, ki jih predvideva ukrep F ter o registru fitofarmacevtskih sredstev (quaderno di campagna), ki ga letos morajo voditi vsi kmetovalci, ki uporabljajo

omenjena sredstva v kmetijskem podjetju (Številka IVA). b) Način dodeljevanja prispevkov za investicije na kmetijsko-ukrep A Deželnega načrta za podeželski razvoj (PSR): tretja in naslednja lekcija bo sta v četrtek, 30. januarja, in 6. februarja ob 17.30 v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah. Sergij Majovski bo govoril o raznih ukrepih DNPR, na osnovi katerih kmetijski obrati lahko zaprosijo deželno upravo za prispevke in investicije.

Kmečka zveza vabi članke in kmete, ki jih argumenti tečajev zanimajo, in še posebej tiste, ki dobivajo podpore iz ukrepa F, da se tečajev gotovo udeležijo.

ZDRUŽENJE SLOVENSKE
ŠPORTNIH
DRUŠTEV V ITALIJI

OBČNI ZBOR BO 11. APRILA

Pred dnevi se je v Gorici prvič v novem letu sestal izvršni odbor Zdrženja slovenskih športnih društev v Italiji. Po pregledu tekočih zadev so se odborniki dotaknili aktualnih odprtih vprašanj športnega sveta in določili okvirni delovni program do rednega občnega zbora, ki je bil sklican za 11. april v Jamljah. Določili so tudi datum skupščine predsednikov, ki bo 6. februarja v Nabrežini. Na skupščini, ki bo priložnost za poglobljeno razpravo o komaj predstavljeni Raziskavi o slovenskem športu v Italiji, bo govor tudi o novostih, ki jih je spet vnesel finančni zakon za leto 2003, ter bodo preučeni popravki za posodobitev pravilnika, ki pri ZSSDI-ju, poleg drugega, ureja tudi razdeljevanje prispevkov.

Na seji so nadalje pregledali okvirno finančno stanje organizacije. Pred dokončnim zaključkom bilance je že jasno, da se bo tudi leto 2002 zaključilo s primanjkljajem. Pozitivno je dejstvo, da se je pomoč članicam, sprčo prispevka iz zaščitnega zakona, znatno povečala. Da se stanje uravnovesi, bo potrebno napeti vse sile za to, da bo v letu 2003 ZSSDI deležno višjih prispevkov tako s strani dežele kot tudi s strani krovnih organizacij.

Odborniki ZSSDI so izrazili upanje, da se bodo odgovorni forumi dogovorili za takšen nastop na deželnih volitvah, ki naj nam prineseta novo Gorico, ne pa ponovitve Nabrežine. Od takega ali drugečnega razpleta volilnih izidov je potem posredno ali neposredno odvisna usoda tako posameznikov kot organizacij.

HERMANN MAIER SE JE VRNIL

PTICA FENIKS SE JE PONOVRNO POVZPELA NA OLIMP

ANDREJ ČERNIC

V Kitzbuehlu je v ponedeljek snežilo, pogoji za smuko so bili vse prej kot optimalni: bela strmina se je spremenila v bojno polje za izbrance. Širša javnost je zaradi romete usmerila v avstrijskega smučarskega titana Stephana Eberhartera, ki z Američanom Bodejem Millerjem belemu cirkusu diktira tempo. Nihče ni stavil na nekdanjega svetovnega prvaka, Hermanna Maiera, ki se je po zelo hudi poškodbi na zasnežene proge vrnil pred dobrima dvema tednoma.

Herminator pa je na ponedeljkovem superveleslalomu

mu poskrbel za čudež: kot ptica Feniks je vstal iz pepela svoje motorske nesreče, zaradi katere je pred 16 meseci tvegaj amputacijo noge. Premagal je titana Eberhartera, se ponovno zavihljal na smučarski Olimp ter se povzpел ob bok "smučarskim bogovom". S štartno številko 22 se je nekdanji zidarski vajenec spustil po kitzbuehlski strmini kot v najboljših sezonah in ugnal vso konkurenco. Maierjevo ponedeljkovo apoteozo sta resno ogrozila le njegova sonarodnjaka, drugouvršeni Christoph Gruber (z zaostankom samih enajst stotink sekunde) in tretjevršeni

večni tekmeč Stephan Eberharter.

Avstrijski smučarski as se je pred poldrugim letom hudo poškodoval v prometni nesreči. Zdravniki so mu tedaj komaj rešili nogo, tako da so mu mnogi napovedovali konec kariere. Zdravstveno stanje Hermanna Maiera pa se je takoj po operaciji začelo nepričakovano izboljševati. V javnosti se je rodilo upanje v Herminatorjev povratek že za lanske zimske olimpijske igre v Salt Lake Cityju. Očitno pa so bila ta pričakovanja pretirana. Maier je tako računal, da bo smučarske skorrije nadel na začetku leto-

Hermann Maier med zmagovitim superveleslalomom

šnje sezone. Na poletnem treningu pa se je ponovno poškodoval, tako da je bil povratek ponovno postavljen pod vprašaj. Na koncu pa se je za Herminatorja vse srečno izteklo: v svojem prvem nastopu v Adelbodnu je pred dvema tednoma za las zgrešil uvrstitev v drugo vožnjo, v naslednjih treh tek-

mah je vedno prišel do točk. V ponedeljkovem superveleslalomu se je ponovno zavihljal tja, kamor dejansko sodi: na najvišjo stopničko zmagovalnega odra.

Herminator se je uradno vrnil. Eberharter bo zaradi nočnih mor spet težko zatisnil oči ponoči.

SLOVENSKA ZAMEJSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA

CILJI ZA PRIHODNOST

Vodstvo Slovenske zamejske skavske organizacije se je v nedeljo, 26. januarja, v popoldanskih urah sestalo na rednem deželnem občnem zboru v Devinu. Pred tem je bilo za vse skavske voditelje na sporedu zanimivo predavanje o razvojni psihologiji človeka, ki ga je vodila psihologinja Jana Hosta.

Uvodnim besedam deželnih načelnikov je sledil pozdrav gostov. Italijansko skavtsko organizacijo AGESCI sta predstavljala deželna načelnika Sabrina Paolatto in Roberto Peresson. Pozdrav iz matične Slovenije je prinesel Danilo Kozoder, vsedrjavni načelnik slovenske skavske organizacije ZSKSS. Besedo

je nato prevzela psihologinja Jana Hosta. Navzočim je predstavila teorijo razvojnih stopenj po Ericssonu in se pri tem posebej zaustavila pri obdobju odrasčanja in pubertete. Zanimivo srečanje je slovenska psihologinja začela s primeri iz vsakdanjega življenja. Posebno pozornost je namenila tudi raznim karakterialnim tipom, ki najpogostejše označujejo človeški temperament. Delo se je nadaljevalo po skupinah. Voditelji posameznih starostnih vej so si med seboj izmenjali izkušnje in razpravljali o tem, kako povezati med seboj člane s tako različnimi značajskimi lastnostmi in ustvariti učinkovito skupnost. Jutranji pro-

FOTO KROMA

gram se je sklenil s sveto mašo, ki sta jo darovala pokrajinska duhovna asistenta za Trst in Gorico, duhovnika Tone Benedičič in Marjan Markežič.

Popoldanski del srečanja sta goriški in tržaški del organizacije začela posebej s pokrajinskima občinama zboroma. Slednjima je sledil še deželni občni zbor. Zamejsko

skavtsko organizacijo sta pozdravila še dva nova gosta, Ivo Tajdohar, tajnik Zveze tabornikov Slovenije, in Irina Čebulec, starosta zamejske taborniške organizacije Rodu modrega vala. Občni zbor je odprlo poročilo načelnikov Katie Tommasi-Srčkane mravlje in Franca Biancuzzijske - Zamišljenega nosoroga. Poroča-

la sta o sestavi in štirimesečnem delovanju novega deželnega vodstva, ki je bilo izvoljeno na prejšnjem občnem zboru. Posebej sta se zaustavila pri ciljih, ki jih bosta skušala doseči v svojem mandatu. Poudarila sta pomembnost priprave dokumenta, v katerem naj bi se istovetili vsi zamejski skavti. Ostalim voditeljem sta načelnika ob sklepu poročila predstavila še dejavnosti v naslednjih mesecih. Na vrsto sta nato prišli še poročila tajnika in blagajnika. Občni zbor se je nadaljeval s predstavitvijo predloga spremembe kroja, ki ga je predložilo deželno vodstvo in ki nekoliko poenostavlja današnji kraj. Deželno srečanje zamejskih skavtov se je sklenilo s krajšo razpravo o stanju v posameznih vejah.

NAVIHANI TIGER

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (12)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

Prvo resnejše opozorilo preobremenjenega telesa

Po zajtrku v gostilni zraven zavetišča sva si z Jonom segla v roke in se poslovila. Že prejšnji večer mi je povedal, da se mu nikamor ne mudi in da se bo v Logronu, glavnem mestu pokrajine La Rioja, do katerega je bilo še dobrih 20 kilometrov, ustavil dva ali tri dni, da se mu povrnejo moči. Sam sem bil namenjen še naprej, zato sem mu med rokovanjem povedal, da ga bom med nadaljevanjem pogrešal, in ga še v isti sapi povabil na obisk v Slovenijo, ko zaključim s Caminom, saj sem vedel, da se namerava po Evropi potepati do sredine avgusta (dober mesec po tem, ko sva se zadnjič videla, je res prišel na obisk in takrat sva na dolgo in široko predebatirala pre-

ostanek poti in osuplo ugotovila, da sva razen dveh, treh primerov spala v povsem različnih zavetiščih).

Ker me je ob izhodu iz vasi spet čakalo blato, sem se podobno kot večina pohodnikov raje odločil za hojo po cesti. Po treh, štirih kilometrih sem imel asfalta dovolj in ob prvi priložnosti sem se umaknil nazaj med polja in vinograde. V Viani, zadnjem mestu v pokrajini Navarra, sem si privoščil krajši odmor, potem pa naprej do reke Ebro, ki ločuje obe pokrajini. Vreme se je precej izboljšalo, tako da sem v pokrajini La Rioja vstopil poln optimizma.

Le nekaj kilometrov pred Logronom me je naenkrat ostro zbudilo v levem gležnju. Nenavadna bolečina me je zmedla, saj se je pojavila tako rekoč iz nič. Previdno

sem nadaljeval in iskal odgovor na vprašanje, kaj je narobe. Ko bi nerodno stopil, se kam brnil ali spotaknil, bi vsaj vedel, kaj je krivo, tako pa sem se kmalu ujel v premlevanje najbolj črnih možnih scenarijev. Vsakič, ko sem se spozabil in hotel podzave-

stno pospešiti korak, me je zbudilo. Ne sicer tako močno kot prvič, a dovolj, da sem nagnal čelo in začel razmišljati o tem, da bi se tudi sam ustavil v Logronu. Mestni utrip me je takoj odbil in ker je zbadanje med tem nekoliko potihnilo, sem brez pomislov korakal dalje. Glavno mesto pokrajine La Rioja, v katerem živi nekaj čez sto tisoč prebivalcev, je bilo en velik živžav. Skozi mestno jedro sem hodil kar dolgo, ko pa je bilo za mano, sem bil spet najbolj srečen človek na planetu. Na Sprehajalni poti, kamor so me zunaj mesta usmerile rumene puščice, ni-

sem videl enega samega romarja. Sem pa tja je mimo pritekel le kakšen rekreativni tekač. Glede na to, da doma veliko tečem, sem jim, lauvfarjem "prešvicanim", kar malo zavidal, saj je bila nekaj kilometrov dolga potka res idealna za jogging. Zak-

ljučila se je ob koncu umetnega jezera, kjer so upokojevali ribe. Nedaleč stran je bil urejen tudi neke vrste izobraževalni park, s pomočjo katerega naj bi mestni otroci bolj spoznali naravo. Ob poti so se mirno pasli zajci, v krošnjah dreves so delale zgagove verice, ki so sem pa tja prišle na tla, prijateljice "pti-

čurin" pa ne bom niti omenjal, a so bile seveda prisotne.

V Naverrete, naselje z dva tisoč prebivalci, sem prispel okrog štirih popoldne. Tudi tam mi je oskrbnik pomenljivo omenil, da sem prvi Slovenec na seznamu obiskovalcev. V sobi, kamor me je napotil, sem našel Belgijca Jana in malo je manjkalo, da si nisva skočila v objem, tako sva bila vesela drug drugega. 33 kilometrov dolgo etapo sem zmogel v sedmih urah in pol, če odmislim tisto špikanje v levem gležnju, pa sem se počutil kar dobro.

V zavetišču razen Jana in dveh starejših Francozov, ki sta med hojo ves čas drug drugemu diktirala oster tempo, nisem poznal nikogar. Z nekoliko daljšimi etapami v zadnjih dneh sem pobegnil skupini, s katero sem štartal v St. Jean Pied de Portu oziroma Roncesvallesu, in ujel romarje, ki so se na pot podali dan ali dva pred me-

noj. Ena redkih prednosti hitre hoje je bilo prav spoznavanje vedno novih ljudi. Ceno, ki sem jo za to plačal, pa so bile težave zaradi preutrujenosti in preobremenjenosti, ki so se začele z opozorili, kot je bilo tisto zbadanje v levem gležnju, o tem, kako so se nadaljevale, pa bo več napisanega v nadaljevanju.

Naverrete slovi po izdelovanju keramičnih izdelkov in po ostankih romarske bolnišnice iz 12. stoletja, ki jih je mogoče videti tik pred vstopom v naselje, meni pa se je v spomin najgloblje vtisnil oskrbnik Kuki, ki je bil res dobričina. Zvečer nam je dovolil, da smo oprane cunje zložili na radiatorje, sicer se do jutra ne bi posušile, zjutraj pa nam je postregel z odličnim zajtrkom. Na zvoniku tamkajšnje cerkve sem videl tudi prvo štorčko na poti. V nadaljevanju jih je bilo toliko, da jim kmalu nisem več posvečal posebne pozornosti, prva pa je bila le prva, zato sem si jo pozorno ogledal in tudi fotografiral.

DALJE

15

ČETRTEK,
30. JANUARJA
2003

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU, KER TI NOVI GLAS VSAK TEDEN GOVORI O ZVESTOBI NAŠIM VREDNOTAM!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE
NANJ IN PRIDOBI NOVEGA NAROČNIKA!

Vsi naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2003 do 31. januarja 2003, bodo prejeli v dar eno izmed naslednjih knjig:

- Diomira Fabjan Bajc, DVE MUHI NA EN MAH-DUE PICCIONI CON UNA FAVA (slovensko italijanski frazeološki slovar)
- DRUŽBA SV. MOHORJA
- Lojzka Bratuž, IZ GORIŠKE PRETEKLOSTI
- Boris Paternu, FRANCE PREŠEREN - POETA SLOVENO 1800-1849
- Majda Artač Sturman, ŽEJNI OLEANDER

Vsi novi naročniki bodo prejeli v dar knjigo Goriške Mohorjeve družbe. Izbirali bodo lahko med temi:

- Stane Stanič, SLOVENIA
- Več avtorjev, UMETNOST 20. STOLETJA NA GORIŠKEM IN V POSOČJU
- Več avtorjev, L'ARTE SLOVENA DEL XX SECOLO NEL GORIZIANO
- Lojzka Bratuž, GORICA V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI
- Lojzka Bratuž, GORIZIA NELLA LETTERATURA SLOVENA

Isti knjižni dar velja tudi za naročnike, ki bodo za leto 2003 pridobili novega naročnika.

V kolikor bodo knjige na razpolago, lahko naročniki izbirajo tudi med knjigami, ki so bila minula leta v knjižnih zbirkah Goriške Mohorjeve družbe.

Naročniki, ki poravnajo naročnino PO POŠTI, naj na hrbtno stran poštne položnice napišejo naslov knjige, ki jo želijo prejeti.

Naročniki IZ TUJINE naj svojo željo izrazijo po elektronski pošti, po telefonu ali faxu ali v pisni pošiljki na naš naslov. Naročniki lahko poravnajo naročnino tudi OSEBNO na naših uredništvih v Gorici in Trstu, v tem primeru lahko takoj dvignejo knjižni dar.

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 €

LETNA NAROČNINA 2003:

Italija: 45,00 €

Slovenija: 48,00 €

Inozemstvo - navadna pošta: 65,00 €

Inozemstvo - prioritarna pošta: 85,00 €

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 536978 / uprava@noviglas.it

TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it